Mi Banga Vinavatei
E Ioanes
a nga vataro

Mi Nama a nga tsorubeit ka

1 Simi tsuoktsuok vakaek, mi Nama a te nga
mon. Ma ine mi Nama a nga mon meie e Raban,
ma mi Nama eie e Raban.
2 Mi Nama a nga mon meie e Raban simi
tsuoktsuok vakaek.
3 A nga tsana bu kepineits kokouk ngan mi
Nama, io, a kap ka kepineits a nga tsorubeit va
ine mi Nama a kap nga tsana.
4 Mi petsuon mi tino a nga mon seie, ma ine
mi tino eie man Berber mi kulou.
5 Ine mi Berber a rar i aron mi ngingi, ma mi
ngingi a kap nga oit nia tseiptseiprio.
6 Mi ka e Raban ta nga turan, a nga beit. Mi
asan e Ioanes.
7 Eie a nga nemei nia vavatei katsep ngan ine
mi Berber, terengien va mi kulou kokouk gi ta
mang vodovodon tuktuk simi Berber.
8 A kap va eie ine mi Berber, eiekesen a nga
nemei nia me vavatei katsep ngan ine mi Berber.
9 Ine mi Berber tuktuk a nga me teir tinaparang
simi kulou kokouk sien ta nga nemei simi mang-
magoso enaenamon.
10 Mi Nama a nga mon simi mangmagoso enae-
namon. Misasien ta nga vogosongie mi mang-
magoso enaenamon, mi mangmagoso enaena-
mon a kap nga deng kielala.

11 A nga nemei si ken enamon kesen, eiekesen
ken kulou gi kap nga suguo.
12 Eiekesen segie ese gi ta nga suguo nge
vodovodon tuktuk sien, a nga terie segie mi duis
nia tsorubeit bu natuon e Raban.
13 Kap va bu nout vemusurie mi saran mi
matabu o, mi lalaron simi pirpir o, mi lalaron
siba tamat rei, eiekesen mi kienakav si ken
lalaron e Raban.
14 Ine mi Nama a nga me tsorubeit ka ma a
nga mon i kinorutugiet. Gei te me dengarie man
matvinavaso, ine man matvinavaso e Natuon mi
Tam mi kav kes. Ma a nga vous ngan mi tentoiv
ma mi tuktuk.
15 E Ioanes a nga vavatei katsep ngan eie. A nga
koup pevien, “Ine arie eie ese o ta nga vakokoit
surie. Eie ese ta ba nemei vemusurie iou a
tsiroup rio iou simi vunan eie a nga muna tino
seou.”
16 Surie ken tentoiv ian ta pu, egiet kokouk giet
munu suvuon bu vavatamaes.
17 E Raban a nga vuruvan bu vinuor se Moses
va kegiet, eiekesen mi tentoiv ma mi tuktuk a nga
me tsorubeit tuktuk se Iesu Karisito.
18 A kap ka mei rovoriu a nga pare e Raban,
eiekesen e Natuon mi kavkes, mi aten mi Tam, a
nga vutuir vasangan.

E Ioanes mi ka ni sinusuruiv eie kap va mi Karisito
(Mataio 3:1-12; Marko 1:1-8; Luka 3:1-18)

19 Ine arie ken vinavatei vavakatsep e Ioanes
sien bu muomuo sibu Iuda kovuni i Ierusalem gi
ta nga turan bu prist ma bu Levi nia ra vereie va
eie ese.

20 Eie a kap nga muningan ka kepineits ma a
nga vakokoit katsep segie ven ne, “Eou kap va mi
Messia.”
21 Gi nga vereie, “Vasa, arie evoi e Eliia?”
Ma a nga kuil nama, “A kap, kap va eou.”
Gi nga vosuoreie, “Arie evoi mi propet?”
Ma a nga kuil nama, “A kap.”
22 Samo gi nga vereie, “Evoi ese? Terie segei ka
nama nia ra pengan segie ese gi ta tura gei. Vasa
e ta pevien nge no kese?”
23 E Ioanes a nga kuil nama segie ngan bu
nama ta mon si ken vinavataor e Isaia mi propet
nge pevien, “Eou mi inan mi mei ta koupkoup
pevien simi beir, ‘Tsang vodusie ken rosar mi
Nguts.’ ”
24 Io, egie ese bu Parisaio gi ta nga tura gie,
25 gi nga vereie e Ioanes, “Ma surie misa e ta
tsana mi sinusuruiv sien va a kap va evoi mi
Messia o, e Eliia o, mi propet?”
26 E Ioanes a nga kuil nama segie ven ne, “Eou,
o tsana mi sinusuruiv ngan mi da, eiekesen mi
ka ese nga ta kap telekiran a mon i kotubunga.
27 Eie ta vemusurie iou, eiekesen eou o kap
kalei oit nia ruobatie ba suo si man ba poppop.”
28 Ine mi kepineits a nga tsorubeit i Betani simi
binangavien mene mi da i Ioridan ivie e Ioanes
ta nga tsana mi sinusuruiv en.

E Iesu ken Natu Sipsip e Raban

29 Simi ra vemusurie, e Ioanes a nga pare e
Iesu ta nga veis nemei sien ma a nga pevien,
“Nga pare, ian arie ken Natu Sipsip e Raban,

1:23 ISA 40:3

ese ta tsang rivie ken sar sinavei tsokor mi
mangmagoso enaenamon!
30 Ine arie eie o ta nga vakokoit surie, sien o ta
nga pevien va, ‘Eie ese ta nemei vemusurie iou,
a tsiroup seou simi vunan eie a te nga muna tino
i muo seou.’
31 Eou ngas te o kap nga deng kielala eie,
eiekesen o nga me tsang sinusuruiv ngan mi da
terengien va mi kulou i Israel gi ta mang katsep
se Eie.”
32 Io, e Ioanes a nga vavatei katsep ven ne, “O
nga pare ian mi Moromoruo ta nga tsour peuk
kovuni simi rangit malan mi buen nge mon sien.
33 Eou o kap nga deng kielala Eie, eiekesen e
Raban ese ta nga tura iou nia tsana mi sinusuruiv
ngan mi da, a nga oeng seou, ‘Mi ka va e ta
pare va ian mi Moromoruo ta tsour peuk nge
mon sien, arie eie ta tsana mi sinusuruiv ngan
mi Moromoruo Tamat.’
34 Io, eou ngas te o te nga dengarie ma ine
o vavatei vavakatsep va ine arie e Natuon e
Raban.”

Ken sar madar tovtov vourvour e Iesu

35 Simi ra vemusurie, e Ioanes mi ka ni
sinusuruiv a buer nga tuir meie ba mei luo si
ken sar madar tovtov.
36 Sien ta nga pare e Iesu ta nga me veis rio, a
nga pevien, “Nga pare, ken Natu Sipsip e Raban!”
37 Ken ba madar tovtov guor nga rongomie ta
nga pevien ne, ma guor nga vemusurie e Iesu.
38 E Iesu a nga eor muer, ma a nga pare guor
ta nga vemusurie ma a nga virei, “Misa ngado
nesie?”

Guor nga vereie, “Rabbi, ivie e ko mon en?”
(‘Mi Rabbi’, man vuevue va ‘mi vavvasengei’.)
39 E Iesu a nga kuil nama, “Ngado nemei, ma
ngado ta so pare.”
Io, guor nga rakot nge dengarie ivie ta nga
monmon en, ma guor nga mon meie ian simi
ra simi vunan a te nga malan va mi 4 kilok
sireivreiv.
40 E Andre, e kasien e Simon Petro, eie mi
meinmeniguor ine ba madar tovtov guor ta nga
rongomie misa e Ioanes ta nga vokokotie ma
guor nga vemusurie e Iesu.
41 Mi kepineits vourvour e Andre ta nga tsana,
a nga ra vorotan e Simon, e kasien, nge pevien
sien, “Gor te vorotan mi Messia” (man vuevue va
‘mi Karisito’).
42 Ma a nga kerie e Simon rakot se Iesu.
E Iesu a nga dengarie nge pevien, “Evoi e
Simon e natuon e Ioanes, o tate tour asan nge no
va evoi e Kepas.” (simi namani Grik, ‘e Petro’,
ma man vuevue va, ‘mi vunavout’.)

E Iesu a nga kukuo e Pilipo meie e Natanael

43 Simi ra vemusurie, e Iesu a nga visi veis
rakot i Galili. Ma a nga suoeie e Pilipo nge oeng
sien, “Vemusurie iou.”
44 E Pilipo eie kovuni i Betsaida, simi taon e
Andre ma e Petro guor ta kovuni en.
45 E Pilipo a nga ra vorotan e Natanael ma
a nga pevien sien, “Gei te vorotan ian mi ka e
Moses ta nga vavataor surie simi Vinuor, ma bu
propet gi ta nga vavataor surie. Eie e Iesu kovuni
i Nasaret, e natuon e Iosep.”

46 E Natanael a nga virei, “I Nasaret? A oit ka
kepineits kalei ta kovuni en ian?”
E Pilipo a nga oeng sien, “Nemei nge me pare.”
47 Sien e Iesu ta nga pare e Natanael tate nga
veis beit, a nga vakokoit surie, “Arie eie mi kangi
Israel tuktuk. Kap ka binit a mon sien.”
48 E Natanael a nga virei, “Vasa e telekira iou
ven?”
E Iesu a nga kuil nama, “O pare no sien e ta
ngas mogos i pakien mi ei fik i muan e Pilipo ta
ra kukuo no.”
49 Io, e Natanael a nga kuil nama, “Vavvasen-
gei, evoi e Natuon e Raban, evoi mi Kovakova ka
leong sibu Israel.”
50 Ma e Iesu a nga pevien, “Vasa, e te
vodovodon tuktuk surie mo o ta pengan sevoi va
o pare no sien e mon i pakien mi ei fik? E ta so
dengarie kavo kepineits leong rio ine.”
51 Ma a te buer nga pevien, “O oeng tuktuk
sevoi, e ta so dengarie mi rangit ta katsep, ma
ken sar angelo e Raban gi ta vaen kien ma gi ta
tsour peuk i popon e Natuon mi Ka.”

2

E Iesu a nga vurisan mi da rakot simi dangi vain

1 Simi ra a tourngan, mi nginou ni verei a nga
mon i Kana simi enamon leong i Galili. E kinan
e Iesu buer a nga me mon ian en.
2 Ma e Iesu meie ken sar madar tovtov buer gi
nga nongie gie nia beit ian simi nginou ni verei.

3 Sien mi dangi vain tate nga voto, e kinan e
Iesu a nga pevien sien, “Magi dangi vain a te
voto.”
4 E Iesu a nga kuil nama, “Kina, kegi sana
baitutuir meie natau? Kong keipkepide ra a kap
ngas beit.”
5 E kinan a nga oeng sibu petspets, “Nga tsana
mo misa ta oeng ngan senga.”
6 Bu Iuda gi nga ko vavaon vemusurie kegi
sinavei nia vara melemelen nge gie. Io, surie
ine, bu utut vout mi napaririem potsu kes a nga
mon ian en. Mi mene kes ta oit nia poro ba
sinangavur luo o, tour bu galan da.
7 E Iesu a nga oeng sibu petspets, “Nga utuvie
nge da ine bu utut.” Io, gi nga utuvie gie oit sibu
burigie.
8 Ma a nga oeng segie, “Ma ine, nga ut tsana
kavo koip nge ra terie simi muomuo ine simi
nginou.”
Ma gi nga tsana malan.
9 Ma ine mi muomuo a nga un konon ine mi
da ian tate nga tsorubeit mi dangi vain. Ma eie a
kap nga telekiran ivie a nga kovuni en eiekesen
bu petspets ese gi ta nga ut, gi nga telekiran. Io,
mi muomuo a nga kukuo mi ka ta nga rei vour
nemei i bingan,
10 ma a nga pevien, “Bu mei kokouk gi ko muna
tabeir ngan mi banga dangi vain. Ma i muir sien
va bu vasier gi tate un oit, gi ta nangba tabeir
ngan mi dangi vain ta kap kalei. Eiekesen evoi e
por vangvangasie mi banga dangi vain oit ine.”
11 E Iesu a nga tsana ine ken totourlekier
ni vovokudier vourvour i Kana simi enamon

leong i Galili. Io, a nga vutuir vasangan man matvinavaso. Ma ken sar madar tovtov gi nga vodovodon tuktuk sien.

E Iesu a nga vietserie mi Vona rengeir leong (Mataio 21:12,13; Marko 11:15-17; Luka 19:45,46)

12 I murien ine, e Iesu a nga kien i Kapernaum meie e kinan ma bu kasien meie ken sar madar tovtov. Ma gi nga mon ian en ba ra.
13 Io, sien tate nga vatvatta mi Nginu Pasova sibu Iuda, e Iesu a nga peuk i Ierusalem.
14 I aron mi mararan mi Vona rengeir leong a nga so vorotan mi kulou gi ta nga verikuil nge lakep ngan bu bulumakau, bu sipsip ma bu bour. Ma bu mei gi ta nga verieis nge lakep gi nga mogos i babaren kegi sar tsur vovvoturu.
15 Io, a nga tsana mi belibelits, ma a nga kareir vorotsoruo gie kokouk i mararan mi Vona rengeir leong, meie bu sipsip ma bu bulumakau. Ma a nga tsouptsan kegi sar lakep bu mei ververieis nge lakep ma a nga vuir matan ngan i keim kegi sar tsur.
16 Segie gi ta nga verikuil ngan bu bour, a nga pevien, “Nga por rivie gie en ne! Kian va nga ta vurisan ken vonuo e Tamoung va mi korot nia verikuil nge lakep!”
17 Ma ken sar madar tovtov gi nga vodonomie mi nama simi Pakpak Leong ian ta pevien, “Kong tentoiv tuktuk rakot si ke vonuo a ngang i aroung.”
18 Ma bu muomuo sibu Iuda gi nga oeng ngeis-ngeis sien, “Mi sana totourlekier ni vovokudier

2:17 PSA 69:9

e oit nia vasangan segei nia vara tuktuk ngan ke
duis nia tsana ine bu kepineits?”
19 E Iesu a nga kuil nama segie, “Nga ta
vatsarerie ine mi Vona rengeir leong, ma o ta
tsuok voturie siba ra tour.”
20 Bu Iuda gi nga kuil nama, “A nga oit bu
avareit ba sinangavur voveit ma mi napaririem
potsu kes (46) nia tsana ine mi Vona rengeir
leong. Ma evoi vasa? E ta tsuok voturie mo siba
ra tour, nge?”
21 Eiekesen mi Vona rengeir leong eie ta nga
vakokoit surie, ian mi piripirien ngas te.
22 Io, i murien e Raban ta nga vatoa simi
miensei, ken sar madar tovtov gi nga vodonomie
misa ta nga vokokotie. Io, gi nga vodovodon
tuktuk simi Pakpak Leong ma bu nama ian e Iesu
tate nga vokokotie.
23 Io, sien e Iesu ta nga mon i Ierusalem simi
Nginu Pasova, palan mi kulou gi nga dengarie
bu totourlekier ni vovokudier ta nga tsana ma gi
nga vodovodon tuktuk simi asan.
24 Eiekesen e Iesu a kap nga vodovodon tuktuk
si ka mei segie, surie a nga telekiran bu arogie
mi kulou kokouk.
25 Ma a kap nga pinat surie ka mei va ta nga
vakatsepa surie mi sinavien mi ka, simi vunan a
nga telekiran misa ta mon i aron mi ka.

3

E Iesu a nga vavasengei se Nikodemo

1 Io, mi Parisaio mi asan e Nikodemo, eie mi
meinmenigie bu muomuo si kegi sar vinuor bu
Iuda.

2 Simi rokati mene, a nga nemei se Iesu nge
me pevien, “Rabbi, gei telekiran va evoi mi
vavvasengei kuvu se Raban. Simi vunan a kap
ka mei a oit nia tsana ine bu totourlekier ni
vovokudier e ta tsana sien va e Raban a kap mon
meie.”
3 E Iesu a nga kuil nama, “O oeng tuktuk
sevoi. Kap ka mei a oit nia rubukien si ken
mangmagoso Nguts e Raban sien va ta kap muna
suvuon mi kienakav vuluo ngan.”
4 E Nikodemo a nga virei, “Vasa, ka mei ta
oit va gi ta kav vuluo ngan te buer sien va a te
komois? Eie a kap oit va ta rubukien i aron man
tou se kinan va ta kava te buer!”
5 E Iesu a nga kuil nama, “O oeng tuktuk
sevoi. Kap ka mei a oit nia rubukien si ken
mangmagoso Nguts e Raban sien va ta kap muna
suvuon mi kienakav simi da ma simi Moromoruo
Tamat.
6 Mi pirpir a kava mi pirpir, eiekesen mi
Moromoruo Tamat a kava mi moromoruo.
7 Kian va e ta kudier simi sana o ta pengan, ‘E
ta ngas suvuon mi kienakav vuluo ngan.’
8 Mi mour a ko uiv vemusurie ken lalaron.
E ko rongomie mi rororotuon, eiekesen e kap
telekiran ivie a kovuni en o, ivie ta rakot en. Io,
a malan mo segie ese gi ta suvuon mi kienakav
simi Moromoruo Tamat.”
9 E Nikodemo a nga virei, “Vasa ine mi
kepineits ta tsorubeit ven?”
10 E Iesu a nga pevien, “Evoi mi vuna vavvasen-
gei i Israel ma e kap telekiran ine bu kepineits?
11 O oeng tuktuk sevoi. Gei vokokotie misa
gei ta telekiran ma gei vavatei katsep ngan misa

gei tate nga pare, eiekesen kap ka mei senga a
vodovodon tuktuk si kegei vinakokoit katsep.
12 O nga vokokotie sevoi bu kepineits ine simi
kaber ma e kap nga vodovodon tuktuk sien. Sien
va a malan ian, vasa e ta vodovodon tuktuk ven,
sien va o ta vokokotie bu kepineits kovuni simi
rangit?
13 Kap ka mei a nga kien simi rangit eiekesen
e Natuon mi Ka ese ta nga kovuni simi rangit.
14 E Moses a nga tsuok terie i kur mi tsotsoi
baras si man ei simi beir, io, simi rosar kes mo, e
Natuon mi Ka buer gi ta ngas tsuok terie i kur,
15 terengien eie ese ta vodovodon tuktuk sien,
ta mang suvuon mi tino rovoriu.
16 “E Raban a nga tovie beitsak mi mang-
magoso enaenamon. Io, a nga terie e Natuon mi
kavkes, va eie ese ta vodovodon tuktuk sien, ta
kap maet, eiekesen ta suvuon mi tino rovoriu.
17 E Raban a kap nga turan e Natuon nemei
simi mangmagoso enaenamon nia me vavator-
eis, eiekesen a nga turan va mi mangmagoso
enaenamon ta mang suvu vavato surie Eie.
18 Eie ese ta vodovodon tuktuk se Natuon e
Raban, eie ta kap tuir simi vinuor, eiekesen
eie ese ta kap vodovodon tuktuk, a te tuir simi
vinuor simi vunan eie a kap nga vodovodon
tuktuk simi asan e Natuon e Raban mi kavkes.
19 Ine arie vasa mi vinuor a tsatsang ven. Mi
Berber a te nga beit simi mangmagoso enaena-
mon, eiekesen mi kulou gi nga lalaron beitsak
mi ngingi, ma kap va mi Berber, simi vunan bu
sinavigie a nga tsokor.

3:14 NUM 21:9

20 Eie ese ta tsana mi tsienakor a karto mi
Berber, ma eie ta kap nemei simi Berber surie
a motou va bu sinavien ta masi tsorubeit vasvas.
21 Eiekesen eie ese ta tsana mi tuktuk a ko
nemei simi Berber, terengien va mi kulou gi ta
mang pare va misa ta tsana a vemusurie ken
lalaron e Raban."

Ken vinavatei vavakatsep e Ioanes surie e Iesu

22 I murien ne, e Iesu ma ken sar madar tovtov
gi nga veis rakot i Iudea. A nga mon en ian meie
gie ma a nga tsana mi sinusuruiv simi kulou.
23 Io, e Ioanes buer a nga tsana mi sinusuruiv
i Aenon vatvatta i Salim, simi vunan mi da leong
a nga mon en ma mi kulou gi nga nemei sien nia
me por sinusuruiv.
24 Ine bu kepineits a nga tsorubeit i muan gi ta
nga terie e Ioanes simi vona vinatoreis.
25 Mi nama vevengeis a nga tsorubeit i ko-
tubuon ken sar madar tovtov e Ioanes, meie mi
kangi Iudea, surie mi sinavei nia suruvie bu mei
vemusurie mi vinuor.
26 Gi nga nemei se Ioanes nge pevien, "Rabbi,
ian mi ka ta nga mon meie no nikot simi
binangavien mene mi da i Ioridan, ese e ta nga
vavatei katsep ngan, eie a tsana mi sinusuruiv,
ma bu mei kokouk gi vor ve rarakot seie."
27 E Ioanes a nga kuil nama, "Mi ka a oit nia
suvuon mo misa e Raban ta terie sien.
28 Enga ngas te nga oit nia vara tuktuk ngan
misa o ta nga pengan, 'A kap va eou mi Karisito,
eiekesen e Raban a nga tura iou nia muo seie.'
29 Mi vevien va ta rei vour, arie eie ken vevien
mi ka va ta rei vour. Eiekesen e palapalan ine

mi ka ian ta tuir vatavatat, eie ta vous ngan mi
nires sien ta rongomie mi inan ine mi ka. Ine
arie vasa kong nires ta me tsorubeit pu ven.
30 Eie ta vor ve tsotsorubeit leong ma eou o ta
vor ve tsotsorubeit lili.
31 “Mi ka ta kovuni die i kur, a tsiroup rovoriu.
Eiekesen eie ese ta kovuni simi kaber, eie mi
kangien mi kaber, ma a vakokoit malan mi mei
kuvu simi kaber. Io, mi ka ta kovuni die i kur
simi rangit, a tsiroup rovoriu.
32 Ine mi ka a vavatei katsep ngan misa ta
nga pare nge rongomie, eiekesen a kap ka mei a
vodovodon tuktuk si ken vinavatei vavakatsep.
33 Eie ese a vodovodon tuktuk si ken vinavatei
vavakatsep, a vara tuktuk ngan va e Raban eie
mi tuktuk.
34 Io, mi Ka ese e Raban ta nga turan, a
vokokotie bu namanien e Raban, simi vunan e
Raban a vovovsuo vunie ngan mi Moromoruo
Tamat.
35 Mi Tam a tovie e Natuon ma a nga terie bu
kepineits kokouk i riman.
36 Eie ese ta vodovodon tuktuk se Natuon, a
suvuon mi tino rovoriu, eiekesen eie ese ta rong
tsak se Natuon, ta kap so pare mi tino, eiekesen
ken aor rarap e Raban a mon i popon.”

4

E Iesu a nga vakokoit meie mi vevine Samaria

1 Bu Parisaio gi nga rongomie va e Iesu a nga
tsana mi sinusuruiv nge kerie palan mi kulou rio
e Ioanes.

2 (Si man tuktuk, e Iesu a kap nga tsana mi
sinusuruiv, eiekesen ken sar madar tovtov.)
3 Sien mi Nguts tate nga vakierngie ine, a nga
veis sorvekenan i Iudea ma a nga muerengei te
buer rakot i Galili.
4 Ma e Iesu ta ngas nga veis ka i Samaria.
5 Io, i Samaria, a nga beit simi taon gi vuotongie
va i Sukar vatvatta mi kato kaber e Iakop ta nga
terie se Iosep, e natuon.
6 Mi matada se Iakop a nga mon en ian. E Iesu
a nga maer sien ta nga vesingie mi rosar kuar.
Io, a nga mogos i gegen mi matada. Ma a te nga
sisiat potaram.
7 Mi vevine Samaria a nga nemei nia me ut
ma e Iesu a nga vereie, “Vevien, a oit va e ta
vuvunumie iou?”
8 Eie a nga mon kesen ian simi keipkepide ra
simi vunan ken sar madar tovtov gi nga veis
rakot simi taon nia ra voir nginonginou.
9 Mi vevine Samaria a nga pevien sien, “Evoi
mi Iuda ma eou mi vevine Samaria. Surie misa
e ta nongie iou nge da?” (Simi vunan, bu Iuda gi
kap ko baser palapalan meie bu Samaria.)
10 E Iesu a nga kuil nama, “Sien va e nga
telekiran ken tienebeir e Raban ma sien va e
nga telekiran eie ese ta vereie no nge da, va e
vosuoreie ma eie ta terie sevoi mi da ni tino.”
11 Ine mi vevien a nga pevien, “Ka leong, kap
ke ka utut nia ut ma mi matada a peuk beitsak i
keim. Ivie e ta poro en ine mi da ni tino?
12 E tamagei e Iakop a nga terie segei ine mi
matada. Eie ma bu natuon ma ken sar vinavinar
kokouk gi nga ko me un sien. Vasa, evoi e as
leong rio e Iakop?”

13 E Iesu a nga kuil nama, “Eie ese ta un ine
simi matada ta moruo te buer,
14 eiekesen eie ese ta unumie mi da o ta terie
sien, ta kap moruo te buer. Mi da va o ta terie
sien, ta tsorubeit mi da kilikilivueit i aron nia
terie mi tino rovoriu.”
15 Mi vevien a nga pevien, “Ka leong, terie seou
ian mi da, terengien va o ta kap mang moruo te
buer, ma o ta kap mang muermuerengei nemei
en te ine nia me ut.”
16 E Iesu a nga oeng sien, “Veis nge ra kerie ke
labeit nemei ne.”
17 Mi vevien a nga kuil nama, “A kap kong ka
labeit.”
E Iesu a nga pevien sien, “A duis sien e ta
pevien va, ‘A kap kong ka labeit.’
18 Si man tuktuk, e te nga reie ba ka napaririem
ma mi ka ine ngado tate mon kouk, eie kap va ke
labeit. Misa e ta pengan eie a tuktuk.”
19 Mi vevien a nga pevien, “Ka leong, o kielala
va evoi mi propet.
20 Bu tubugei bu Samaria gi nga ko rangarie e
Raban ine simi pout, eiekesen enga bu Iuda nga
ko pevien va i Ierusalem arie eie mi korot ivie
mi kulou gi ta ngas rangarie en e Raban.”
21 E Iesu a nga oeng sien, “Vevien. Vodovodon
tuktuk simi sa o ta vokokotie. Mi ra ta nemei
va nga ta kap ba buer rangarie mi Tam ine simi
pout o, i Ierusalem.
22 Enga bu Samaria nga rangarie misa nga ta
kap telekiran, eiekesen egei bu Iuda gei rangarie
misa gei ta telekiran, simi vunan mi vavato a nga
vunan sibu Iuda.

23 Eiekesen mi ra ta nemei ma ine a te beit
va mi kulou ese gi ta lalaro rengeir tuktuk, gi
ta rangarie mi Tam ngan mi moromoruo ma mi
tuktuk, simi vunan mi Tam a nesie mi suada
kulou malan ine nia rangarie.
24 E Raban eie mi moromoruo, ma mi kulou
gi ta rangarie, gi ta ngas rangarie ngan mi
moromoruo ma mi tuktuk."
25 Mi vevien a nga pevien, "O telekiran va mi
Messia ta ba beit (ian gi ta vuotongie ngan e
Karisito). Simi ra va ta beit, Eie ta me palsie bu
kepineits kokouk segei."
26 Samo e Iesu a nga pevien, "Eou ese o ta
vakokoit sevoi, arie eou Eie."

Bu madar tovtov gi nga vorotan e Iesu

27 Ian simi keipkepide ra, ken sar madar tovtov
gi nga muerengei beit ma gi nga kudier tsak nia
vorotan e Iesu ta nga vakokoit meie mi vevien.
Eiekesen a kap ka mei a nga vereie mi vevien,
"Misa e lalaron?" o, nge vereie e Iesu, "Surie
misa e ta vakokoit meie?"
28 Samo ine mi vevien a nga sorvekenan ken
utut da nge muerengei rakot simi taon ma a nga
ra oeng simi kulou,
29 "Nga nemei nge me pare mi ka ta pengan
seou bu kepineits kokouk o ta nga ko tsana.
Tavakier ine arie eie mi Messia?"
30 Io, gi nga rovotsour simi taon ma gi nga veis
rakot seie.
31 Sien ine mi vevien ta nga rakot simi taon,
ken sar madar tovtov e Iesu gi nga no ngeisngeis
se Iesu nge pevien, "Vavvasengei, be nganie ma
ka puk nginonginou."

32 Eiekesen a nga oeng segie, “Mong nginonginou a mon, ian kap kenga ka bienengeiv sien.”

33 Ma ken sar madar tovtov gi nga vakaek nge vakokoit i kotubugie, “Tavakier nieng, ka mei a te me tabarie?”

34 E Iesu a nga pevien, “Mong nginonginou eie nia tsang vemusurie ken lalaron ese ta nga tura iou, ma nia tsang vuruvan ken tsientsang.

35 Vasa, nga kap ko pevien, ‘Ba vura voveit a ngas mon oit simi ra nia kakarie mi tau’? Eiekesen o oeng senga, dedeng kalei viririsie nga nge pare vasa a te komois ven bu tau nia por nginonginou sien!

36 Mi ka ni tsientsang nia por nginonginou a te poro ken voirvoir ma a vor ve tsatsang nia kerie bu mei rakot simi tino rovoriu, terengien mi ka tsuotstsuor ma mi ka popor nginonginou i tau eguor kokouk guor ta mang res.

37 Ine a vara tuktuk ngan ine mi vinavataor ian ta pevien, ‘Mi ka kes a tsutsuor, a, mi ka mene a por nginonginou.’

38 O nga tura nga nia ra por nginonginou ivie nga ta kap nga tsutsuor en. Bu mei mene gi nga tsana mi tsientsang ngeisngeis ma enga nga te nga poro mi vuovuan mi tsinatsangagie.”

Bu Samaria gi nga vodovodon tuktuk

39 Palan bu Samaria kovuni ian simi taon gi nga vodovodon tuktuk se Iesu simi vunan ine mi vevien a nga vavatei katsep malan ine, “Eie a nga vokokotie seou bu kepineits kokouk o ta nga tsana.”

40 Io, sien bu Samaria gi ta nga nemei sien, gi
nga no va ta be nga mon meie gie. Ma a nga mon
ba ra luo en ian.
41 Ma surie ken sar nama e Iesu, palan segie gi
nga vodovodon tuktuk.

42 Ma gi nga pevien ian simi vevien, “Ine, gei
te vodovodon tuktuk simi vunan egei kesegei gei
te rongomie e Iesu, kap va surie mi sana e ta nga
pengan segei. A tuktuk, eie man Ka ni vavato mi
mangmagoso enaenamon.”

E Iesu a nga vatoa e natuon mi muomuo

43 I murien ine ba ra luo, e Iesu a nga veis rakot
simi enamon leong i Galili.
44 (E Iesu a nga vavatei katsep ngan va mi
propet a kap suvu minangarei si ken enamon
kesen.)
45 Sien ta nga so beit i Galili, mi kulou ian en
gi nga resmatan, simi vunan egie buer gi nga ra
mon simi Nginu Pasova i Ierusalem ma gi nga
pare bu kepineits ian ta nga tsana en.

46 Io, e Iesu a te buer nga rakot i Kana
simi enamon leong i Galili ivie ta nga muna
vurisan en mi da rakot simi dangi vain. Ian
en mi muomuo ese ta nga ko tsatsang meie mi
kovakova ka leong a nga mon. E natuon tamat a
nga morouk nge mon i Kapernaum.
47 Sien ine mi ka ta nga rongovan va e Iesu a
nga beit i Galili kovuni i Iudea, a nga rakot sien
ma a nga nongie va ta nga ra vatoa e natuon tate
nga vatvatta mesei.

48 E Iesu a nga oeng sien, “Vasa, nga ta ba
vodovodon tuktuk mo sien va nga ta pare ka
totourlekier ma ka kepineits ni vovokudier?”
49 Ine mi muomuo a nga pevien, “Ka leong,
nemei lalapus. E natung ta masi mesei.”
50 E Iesu a nga kuil nama, “Veis. E natu a te
to.”
Ine mi ka a nga vodovodon tuktuk simi na-
manien ma a nga veis.
51 Sien ta ngas nga vor ve veisveis i sar, ken
ba petspets gituo nga samsuoeie nge pengan va
e natuon a te nga to si man mienarouk.
52 A nga vosuoreie gituo va simi sana keip-
kepide ra e natuon a nga vakaek nge kalei. Ma
gituo nga pevien, “Simi 1 kilok sisiat nanor a te
vio.”
53 Samo e taman mi madar a nga vodonomie
ian mi keipkepide ra sien e Iesu ta nga oeng sien,
“E natu a te to.” Io, eie ma egie kokouk si ken
vonuo gi nga vodovodon tuktuk.
54 Ine arie eie mi totourlekier ni vovokudier a
luongan ian e Iesu ta nga tsana i murien ta nga
beit i Galili kovuni i Iudea.

5

E Iesu a nga vatoa mi tamat mienarouk i Betsada

1 I murien ine, e Iesu a nga rakot i Ierusalem
simi nginou sibu Iuda.
2 I Ierusalem, vatvatta mi korot mi asan va
Magi Rumrubukien bu Sipsip, mi koip a nga mon.
Ine mi koip, simi namani Iburu, gi nga vuotongie

ngan i Betsada. Ma man ba papael porpor mour
a nga napaririem.
3 Ma ian siba papael, palan bu tamat mien-
arouk gi nga mon en, bu kael, bu peong, ma bu
muru. [Gi nga ko rosie va mi da ta nga vovureis,
4 simi vunan ken angelo mi Nguts a nga ko
tsour peuk sibu ra mene nge me gula mi koip.
Ma eie ese va ta nga muna popop i aron ine mi
koip i murien mi angelo ta nga me gula, ta nga
ketseketseng si man mienarouk.]
5 Mi ka ese ta nga morouk bu avareit ba
sinangavur tour ma mi napaririem potsu tour,
a nga mon.
6 Sien e Iesu ta nga dengarie ine mi tamat
mienarouk ta nga mutur, a nga telekiran va
ine mi ka a nga morouk kebeir te. Ma a nga
vosuoreie, “E lalaron va e ta kalei?”
7 Mi tamat mienarouk a nga kuil nama, “Ka
leong. Kap ka mei va ta kulie iou nia rubukien
simi koip sien ta vovureis. Sien o ta konon nia
rubukien i aron, mi mei mene a ko muo seou.”
8 E Iesu a nga oeng sien, “Tsuok tamtuir! Poro
ke tsur nge veis.”
9 Ian ngas te, ine mi ka a te nga ketseketseng,
ma a nga poro ken tsur nge veis.

Ine mi kepineits a nga tsorubeit simi Rangi
Minaes.
10 Io, bu muomuo sibu Iuda gi nga oeng simi
ka tate nga kalei, “Ine mi ra, mi Rangi Minaes,
ma a kap duis va e ta sorokie ke tsur sien.”
11 Eiekesen a nga kuil nama segie ven ne, “Mi
ka ta vatoa iou a te oeng seou, ‘Tsuok sorokie ke
tsur nge veis.’ ”

12 Gi nga vosuoreie, “Ese ian mi ka ta oeng
sevoi nia tsana ine?”
13 Eiekesen ine mi ka tate nga kalei, a kap nga
telekiran va ese ian mi ka, simi vunan mi bineit
a nga palan beitsak ma e Iesu a nga ku menen
nge veis.
14 I muir sien, e Iesu a nga vorotan i aron mi
Vona rengeir leong, ma e Iesu a nga oeng sien,
“Rorong, ine e te kalei. Kian va e ta tsana mi
sinavei tsokor te buer. Ka kepineits tsokor rio
vourvour ta masi beit sevoi.”
15 Io, ine mi ka a nga veis nge ra pengan sibu
Iuda va arie eie e Iesu mo a nga vatoa.

Mi tino kuvu simi Nout

16 Io, surie e Iesu ta nga tsana ine bu kepineits
simi Rangi Minaes, bu muomuo sibu Iuda gi nga
vakaek nge vikikinie e Iesu.
17 E Iesu a nga kuil nama segie, “E Tamoung a
ko munu tsatsang oit vere, ma eou buer o ta ngas
tsatsang.”
18 Ma surie ine, kegi sar vienviendon bu Iuda
nia kenvamate a te nga tsorubeit ngeisngeis beit-
sak segie. Kap va surie mo ta nga pop vuturungie
man vinuor simi Rangi Minaes, eiekesen buer
surie a nga pevien va e Raban eie e Taman ma a
nga tsana eie kesen ta kokouk meie e Raban.
19 Io, e Iesu a nga kuil nama segie, “O oeng
tuktuk senga. Mi Nout kesen a kap oit nia tsana
ka kepineits. Eie ta tsana mo mi sana ta pare e
Taman ta tsana. Ma mi sana mi Tam ta tsana, mi
Nout buer ta tsana.
20 Simi vunan mi Tam a ko tovie mi Nout ma a
ko vasangan sien bu kepineits kokouk Eie ta ko

tsana. Ma mi Tam ta vasangan sien bu tsientsang
leong sorvekenan ine va ta tsana, terengien va
nga ta mang kudier.
21 Mi Tam a ko vatoa bu tamat miensei nge
terie mi tino segie. Malan be mo mi Nout a ko
terie mi tino segie ese ta lalaron.
22 Kap va mi Tam ta vuortie ka mei simi vinuor.
Eiekesen a te terie se Natuon bu ngeisngeis
kokouk nia vuor,
23 terengien egie kokouk gi ta mang mangaran
mi Nout malan mo gi ta ko mangaran mi Tam.
Eie ese ta kap mangaran mi Nout, a kap man-
garan mi Tam ese ta nga turan mi Nout.

24 “O oeng tuktuk senga. Eie ese ta rongomie
kong sar nama nge vodovodon tuktuk seie ese ta
nga tura iou, eie ta suvuon mi tino rovoriu. Ma
eie ta kap tuir simi vinuor, eiekesen a te evisie
mi miensei nge rakot simi tino.
25 O oeng tuktuk senga. Mi ra ta beit ma ine a
te beit va bu miensei gi ta rongomie mi inan e
Natuon e Raban, ma egie ese gi ta rongomie gi ta
tino.
26 Mi Tam eie mi petsuon mi tino, ma a nga
sunuir va mi Nout buer ta tsorubeit mi petsuon
mi tino.
27 Ma a nga terie mi duis simi Nout nia vuor,
simi vunan Eie e Natuon mi Ka.

28 “Kian va nga ta kudier tsak surie ine, simi
vunan mi ra va ta beit sien egie kokouk gi ta mon
sibu monmon gi ta rongomie mi inan.
29 Ma gi ta rovotsour. Egie ese gi ta nga tsana
mi kienelei gi ta to muerengei nge mon simi tino.

Ma egie ese gi ta nga tsana mi tsienakor gi ta to
muerengei nge mon simi vinatoreis.
30 O kap oit nia tsana ka kepineits eou keseung.
O ko vuor vemusurie misa o ta rongomie simi
Tam. Ma kong sinavei nia vuor a duis simi
vunan o kap vemusurie kong lalaron, eiekesen
ken lalaron ese ta nga tura iou.

Bu vinavatei vavakatsep surie e Iesu

31 "Sien va O ta vavatei katsep nge iou keseung,
Kong vinavatei vavakatsep ta kap tuktuk.
32 Eiekesen mi mei mene a vavatei katsep nge
iou, io, o telekiran va ken vinavatei vavakatsep
surie iou a tuktuk.
33 "Enga bu muomuo sibu Iuda, nga te nga
turan kenga sar ka ni tinuturei rakot se Ioanes,
ma a nga vavatei katsep ngan mi tuktuk surie
Iou.
34 O kap pinat surie ka vinavatei vavakat-
sep surie iou kuvu simi ka. Eiekesen o oeng
veteringa nga ngan ken vinavatei vavakatsep e
Ioanes, terengien va nga ta mang suvuon mi
vavato.
35 E Ioanes eie mi bember ian ta nga ngang
nge rar, ma nga nga res nia mon i pakien ine ken
berber ian ta nga mon potaram lili.

36 "Eiekesen mi vinavatei vavakatsep o ta
suvuon a leong rio ken vinavatei vavakatsep e
Ioanes, simi vunan ian bu tsientsang e Tamoung
ta nga tura iou nia me tsang vuruvan, arie egie gi
vavatei katsep nge Iou va e Tamoung a nga tura
Iou.

37 Ma e Tamoung ese ta nga tura Iou, arie
Eie a nga vavatei katsep nge Iou. Nga kap nga
rongomie mi inan nge pare mi matan.
38 Ma nga kap suvuon ken sar nama sibu
aronga simi vunan nga kap vodovodon tuktuk
seie ian ta nga turan.
39 Nga ko menise vititirie mi Pakpak Leong simi
vunan nga vodon va ian bu nama ta terie senga
mi tino rovoriu. Ma arie ine mi Pakpak Leong a
vavatei katsep nge Iou.
40 Eiekesen nga ngas mereis nia nemei seou nia
poro mi tino.
41 “O kap lalaro suvuon mi tietienengei kuvu
simi kulou.
42 Eiekesen o telekiran va enga nga kap suvuon
rovoriu ka tentoiv rakot se Raban sibu aronga.
43 O te nga ra nemei ngan mi asan e Tamoung
ma nga kap nga me resmata iou, eiekesen sien
va ka mei va ta nemei ngan mi asan eie kesen,
nga ta ba so resmatan.
44 Sien va nga ta suvuon mi tietienengei kuvu
senga kesenga, ma nga kap nesie mi tietienengei
ta kuvu se Raban eie mo a kes, vasa nga ta
vodovodon tuktuk ven?
45 “Kian va nga ta vodon va o ta vepitsie nga
i matan mi Tam. Eiekesen mi ka ese ta vepitsie
nga, arie eie e Moses ese nga tate nga vodon va
ta kulie nga.
46 Sien va nga te nga vodovodon tuktuk se
Moses, va nga te nga vodovodon tuktuk seou,
simi vunan a nga vavataor surie Iou.
47 Eiekesen sien va nga kap vodovodon tuk-
tuk si ken sar vinavataor, vasa nga ta mang

vodovodon tuktuk ven si kong sar nama?”

6

E Iesu a nga tabarie mi kulou mi 5,000
(Mataio 14:13-21; Marko 6:30-44; Luka 9:10-17)

1 I muir sien ne, e Iesu a nga tsourarak rakot
simi bienengeiv ka nikot simi barateis i Galili (o,
i Tiberias).
2 Mi bineit leong gi nga vemusurie simi vunan
gi nga pare bu totourlekier ni vovokudier ta nga
tsana sibu tamat mienarouk.
3 Io, e Iesu a nga kien simi pout nge mogos i
bingan meie ken sar madar tovtov.
4 Ma mi Nginu Pasova sibu Iuda a te nga
vatavatat.
5 E Iesu a nga dedeng veriris ma a nga pare mi
bineit leong gi nga nemei seie, io, a nga vosuoreie
e Pilipo, “Ivie giet ta voir nginonginou en nian
ine mi bineit va gi ta ngou?”
6 A nga pevien ne nia konon e Pilipo, sien eie
a te nga muna vodon vuturungie misa va ta nga
tsana.
7 E Pilipo a nga kuil nama, “Sien va giet ta voir
nginonginou ngan ba sinangavur luo koboit (200)
bu lakep denari eie ta kap oit segie kokouk ine
mi bineit va gi ta tsuokopie magi kavo puk lili!”
8 Io, ken madar tovtov mene, e Andre e kasien
e Simon Petro, a nga pevien,

6:7 denari - mi namani Grik ma man putu ine mi lakep a oit man voirvoir ka mei ta tsatsang simi ra kes.

9 “Mi madar ine a suvuon bu tsoik bali mi napaririem ma ba ie meses luo. Eiekesen ta kap
oit nieng nia vaotie ine mi kulou palan?”
10 E Iesu a nga pevien, “Nga oeng simi bineit va
gi ta mogos.” Ian en mi potpotbor a nga palan.
Io, gi nga mogos ma mi aesaes kokouk sibu ka
mo segie a nga oit bu sinangavur mi napaririem
soloba (5,000).
11 Ma e Iesu a nga poro mi tsoik nge vuot kalei
se Raban, ma a nga pot terie segie gi ta nga
mogos. Ma buer a nga tsana malan mo siba ie
meses. Ma egie kokouk gi nga ngou ti.
12 Sien gi tate nga ngou ti, a nga oeng si ken
sar madar tovtov, “Nga por toungan bu kepide
nginonginou, terengien va giet ta kap mang
tomeke tuvuon nge gie.”
13 Io, gi nga tsuok kakakuon ian bu kapekapien
ine siba tsoik bali mi napaririem nge vuotie sibu
leke mi sinangavur kes ma luo ian gi tate nga ti
rivie.
14 Io, sien mi kulou gi ta nga pare ine mi
totourlekier ni vovokudier ta nga tsana, gi nga
pevien, “A tuktuk rovoriu ine arie eie mi Propet
ian va ta nemei ine simi mangmagoso enaena-
mon.”
15 Io, e Iesu a nga telekiran va gi ta nga lalaro
votsuoke va ta nga tsorubeit magi kovakova ka
leong, io, a buer nga sorvekena gie nge kien simi
pout eie kesen.

E Iesu a nga veis i popon mi barateis (Mataio 14:22-33; Marko 6:45-52)

16 Ma sireivreiv seserigo sien te, ken sar madar
tovtov gi nga peuk i koen.

17 Gi nga so kesie mi galeu nge tsourarak simi
barateis rakot i Kapernaum. Mi ngingi a te nga
tsibour eiekesen e Iesu a kap ngas nga vorota gie.
18 Samo, mi mour ngeisngeis a nga tsour ma
mi barateis a te nga vakaek nge sireir.
19 Sien gi ta nga vuruos ngan mi galeu rakot
malan va mi napaririem o, mi napaririem pouts
kes bu kilomita, gi nga pare e Iesu a nga veis i
popon mi barateis nge beit vatavatat simi galeu,
ma gi nga motou beitsak.
20 Eiekesen a nga oeng segie, “Arie eou mo.
Kian va nga ta motou.”
21 Ma gi nga res nia kerie nemei i popon mi
galeu, ma puk lalapus mi galeu a te nga tsaer
simi korot gi ta nga lalaro rakot en.

22 Simi ra vemusurie te, ian mi bineit gi ta nga
mon simi bienengeiv ka nikot simi barateis ivie
mi galeu ta nga tsuk en, gi nga vodonomie va
mi galeu kes mo a nga mon en ian, ma gi nga
vodonomie buer va e Iesu a kap nga ka meie ken
sar madar tovtov, eiekesen ken sar madar tovtov
mo gi nga tsuk.
23 Bu galeu mene kovuni i Tiberias gi nga me
tsaer i babaren ian mi korot ivie gi ta nga nganie
en mi tsoik i muir sien mi Nguts tate nga vuot
kalei ngan.
24 Io, sien mi bineit gi ta nga pare va e Iesu ma
ken sar madar tovtov gi kap nga mon, gi nga ka
ian sibu galeu nge rakot i Kapernaum nia nesie
e Iesu.

E Iesu eie mi tsoik ni tino

25 Io, gi nga tsaer i Kapernaum. Ma sien
gi tate nga vorotan e Iesu, gi nga pevien sien,
"Vavvasengei, venenges e nemei en ne?"

26 E Iesu a nga kuil nama, "O oeng tuktuk
senga. Nga lalaron nia vorota iou surie nga ta
nga nganie bu tsoik nge ti, kap va surie nga ta
nga pare bu totourlekier ni vovokudier.
27 Kian va nga ta tsatsang surie mi nginonginou
ian ta tsak tuvuon, eiekesen surie mi nginongi-
nou ian ta terie mi tino rovoriu. Ine mi
nginonginou, e Natuon mi Ka ta terie senga, simi
vunan e Raban mi Tam, a te nga tourtelekiran va
eie ta tsana ine mi tsientsang."

28 Io, gi nga vosuoreie, "Misa gei ta ngas tsana
va gei ta mang tsana bu tsientsang e Raban ta
lalaron va gei ta tsana?"

29 E Iesu a nga kuil nama nge pevien, "Mi
tsientsang e Raban ta lalaron va nga ta tsana arie
ine. Nga ta vodovodon tuktuk mo seie ian tate
nga turan."

30 Io, gi nga pevien, "Mi sana totourlekier ni
vovokudier e ta tsana va gei ta mang pare nge
vodovodon tuktuk sevoi? Misa e ta tsana?
31 Bu tubugiet gi nga nganie mi manna simi
beir, malan mi Pakpak Leong ta pevien, 'A nga
terie mi tsoik kovuni simi rangit nia nganie.' "

32 E Iesu a nga pevien, "O oeng tuktuk senga.
Kap va e Moses eie a nga terie senga mi tsoik
kuvu simi rangit, eiekesen e Tamoung arie eie a
terie senga mi tsoik tuktuk kuvu simi rangit.

6:31 EXO 16:4; NEH 9:15; PSA 78:24,25

33 Ian mi tsoik va e Raban ta terie, eie a kuvu
simi rangit ma a terie mi tino simi mangmagoso
enaenamon.”
34 Ma gi nga pevien, “Mi Nguts, terie segei ian
mi tsoik sibu ra kokouk.”
35 Io, e Iesu a nga pevien segie, “Eou mi tsoik ni
tino. Eie ese ta nemei seou ta kap ba buer vitor.
Ma eie ese ta vodovodon tuktuk seou ta kap ba
buer moruo.
36 Eiekesen malan o tate nga oeng senga, nga
te dengarie iou eiekesen nga kap vodovodon
tuktuk.
37 Egie ese e Tamoung ta terie seou gi ta nemei
seou. Ma eie ese ta nemei seou, o ta kap ba buer
matokeran,
38 simi vunan O nga nemei kuvu simi rangit
nia vemusurie ken lalaron Eie ese ta nga tura
Iou, kap va nia vemusurie kong lalaron.
39 Ma ine ken lalaron eie ese ta nga tura iou,
va o ta kap rivie ka mei segie kokouk tate nga
terie seou, eiekesen o ta ngas vatoa gie simi ra
vekvekitip.
40 Mi lalaron se Tamoung a malan ne, eie ese
ta dengarie mi Nout nge vodovodon tuktuk sien,
ta suvuon mi tino rovoriu ma o ta vatoa simi ra
vekvekitip.”

41 Io, bu Iuda gi nga vakaek nge nama palan
surie Eie, simi vunan a nga pevien, “Eou mi tsoik
ian ta nga kuvu simi rangit.”
42 Ma gi nga pevien, “Ine mi ka arie e Iesu e
natuon e Iosep, va gerek? Giet telekiran e taman
ma e kinan. Ma surie misa ta si pevien va a nga
kuvu simi rangit?”

43 E Iesu a nga kuil nama, “Kian va nga ta nama
palan i kotubunga kesenga.
44 Kap ka mei a oit nia nemei seou sien va mi
Tam ese ta nga tura iou ta kap kir nemei ngan
seou. Ma o ta vatoa simi ra vekvekitip.
45 Mi Pakpak Leong a pevien ne, ‘E Raban ta
veseveie bu mei kokouk.’ Eie ese ta rongomie
mi namanien e Tamoung nge por sinavei sien, ta
nemei seou.
46 Kap ka mei a te nga pare mi Tam, eiekesen
eie mo ese ta nga kuvu se Raban arie eie a nga
pare mi Tam.
47 O oeng tuktuk senga. Eie ese ta vodovodon
tuktuk tate suvuon mi tino rovoriu.
48 Eou mi tsoik ni tino.
49 Bu tubunga gi nga nganie mi manna simi
beir, eiekesen gi nga maet.
50 Eiekesen ine arie mi tsoik ta nga kuvu simi
rangit. Ma eie ese ta nganie, ta kap maet.
51 Eou mi tsoik ta tino ian ta nga kuvu simi
rangit. Sien va ka mei ta nganie ine mi tsoik, ta
tino rovoriu. Ma ine mi tsoik eie mi pientsiung
ian o ta terie va mi mangmagoso enaenamon ta
mang suvu tino.”

52 Io, bu Iuda gi te nga vevengeis nge nama i
kotubugie kesegie. “Ine mi ka, vasa ta terie ven
mi pientsien va giet ta nganie?”

53 E Iesu a nga kuil nama, “O oeng tuktuk
senga. sien va nga ta kap nganie mi pientsien
e Natuon mi Ka nge unumie mi daran, nga ta
kap suvuon mi tino i aronga.

6:45 ISA 54:13

54 Eie ese ta nganie mi Pientsiung nge unumie
mi Daroung a suvuon mi tino rovoriu ma o ta
vatoa simi ra vekvekitip.
55 Surie mi Pientsiung eie mi nginonginou
tuktuk, ma mi Daroung eie mi kepineits tuktuk
nia un.
56 Eie ese ta nganie mi Pientsiung nge unumie
mi Daroung, a tino seou ma eou o tino seie.
57 E Tamoung ese ta tino, a nga tura iou. Ma O
tino simi vunan mi Tam a terie mi tino seou. Io,
eie ese ta nganie iou, ta tino buer simi vunan o
terie mi tino seie.
58 Ine arie eie mi tsoik ta nga kuvu simi rangit,
a kap nga malan mi manna ian bu tubunga gi
ta nga nganie, eiekesen gi nga maet. Eie ese ta
nganie ine mi tsoik, ta tino rovoriu."
59 E Iesu a nga vuotongie ine mi nama sien ta
nga vavasengei i aron mi vona rengeir sibu Iuda
i Kapernaum.

Palan ken sar madar tovtov gi nga murien veie e Iesu

60 Palan ken sar madar tovtov gi nga rongomie
ine nge pevien, "Ine mi vinasengei a ngeisngeis
beitsak. Ese a oit nia katsep sien?"
61 E Iesu a te nga telekiran va gi te nga
nama palan surie ine, ma a nga pevien segie,
"Vasa, ine bu nama a me vokorongie kenga sar
vienviendon?
62 Sien va nga ta pare e Natuon mi Ka ta kien
simi korot ta nga kuvu en vourvour, vasa nga ta
ven?
63 Mi Moromoruo Tamat a ko terie mi tino.
Mi ngesengesien mi ka a tuvuon rovoriu. Ine

bu nama o ta vokokotie senga, a kuvu simi
Moromoruo ian ta terie mi tino.
64 Eiekesen kavo mei senga gi kap vodovodon
tuktuk." E Iesu a nga vakokoit malan ine simi
vunan a te nga muna telekiran ese segie gi kap
nga vodovodon tuktuk, ma ese va ta nga roev
terie.
65 Ma a nga pevien, "Ine arie mi vunan, o nga
pengan senga va kap ka mei ta oit nia nemei seou
sien va mi Tam ta kap tor ngan."

66 Surie ine mi vunan, palan ken sar madar
tovtov e Iesu gi nga muer sorvekenan ma gi kap
nga nomeie ba buer.

67 Io, e Iesu a nga vosuoreie mi sinangavur kes
ma luo bu madar tovtov, "Ma enga buer nga te
lalaro sorvekena iou?"
68 E Simon Petro a nga kuil nama sien, "Mi
Nguts! Gei ta ba rakot se ese? Evoi e suvuon
bu nama simi tino rovoriu.
69 Gei vodovodon tuktuk nge telekiran va evoi
ken Ka Tamat e Raban."
70 E Iesu a nga kuil nama, "Vasa, o kap nga vile
nga, mi sinangavur kes ma luo? Eiekesen mi mei
kes senga eie mi moromoruo tsak!"
71 (A nga vakokoit surie e Iudas e natuon e
Simon Iskariot, surie eie mi meinmenien mi
sinangavur kes ma luo bu madar tovtov, ma eie
va ta ba nga roev terie e Iesu.)

7

E Iesu a nga rakot simi Nginou sibu Papael

1 I muir sien ne, e Iesu a nga veis veriris i Galili,
ma a kap nga lalaro veis ka i Iudea simi vunan
bu Iuda gi nga rorois nia kenvamate.
2 Eiekesen sien mi Nginou nia barabaramatan
bu Papael sibu Iuda tate nga beit vatavatat,
3 bu kasien gi nga oeng sien, “Veis sorvekenan
ine mi korot nge rakot i Iudea, terengien ke sar
madar tovtov gi ta mang pare bu kepineits ni
vovokudier e ta tsana.
4 Kap ka mei a ko tsang muningan bu kepineits
sien va ta lalaron va bu mei kokouk gi ta
telekiran misa ta tsana. Sien va e ta oit nia
tsana ine bu kepineits, vasanga no kese simi
mangmagoso enaenamon.”
5 Misasien egie bu kasien, gi kap nga
vodovodon tuktuk sien buer.
6 Io, e Iesu a nga oeng segie, “Kong keipkepide
ra a kap ngas beit, eiekesen senga, bu suasua
keipkepide ra a kalei mo.
7 Mi mangmagoso enaenamon a kap oit nia
karto nga, eiekesen a karto iou simi vunan o
vavatei katsep ngan va mi sana ta tsana a tsokor.
8 Nga ta rakot simi nginou. Eiekesen eou o kap
ngas oit nia rakot simi nginou, simi vunan kong
keipkepide ra a kap ngas beit oit.”
9 A nga vokokotie ine bu nama, ma a nga mon
i Galili.
10 I murien bu kasien gi tate nga rakot simi
nginou, eie buer a nga veis, kap va i matan bu
mei, eiekesen a nga veis mumuningei mo.
11 Io, simi nginou, bu Iuda gi nga vor ve
dendeng nge virevirei ngan, “Iva ngan ian mi
ka?”

12 I kotubuon mi bineit gi nga vor ve virevirei
menemenen surie. Bu mei mene gi nga pevien,
“Eie mi banga ka.” Ma bu mei mene gi nga
pevien, “A kap, a mono bitie mi kulou.”
13 Eiekesen kap ka mei a nga vokokotie ka
nama surie eie i matan mi lobaram simi vunan
gi nga motovan bu muomuo sibu Iuda.

E Iesu a nga vavasengei simi Nginou

14 Simi ra i kotubuon mi nginou, e Iesu a
nangba nga rakot i mararan mi Vona rengeir
leong ma a nga vakaek nge vavasengei.
15 Bu Iuda gi nga kudier nge virei, “Ine mi ka
vasa a nga suvu venengan ine mi suada sinavei,
sien a kap nga mon si ka vinasengei?”
16 E Iesu a nga kuil nama, “Kong vinasengei
kap va seou keseung, eiekesen a kovuni seie ese
ta nga tura iou.
17 Sien va ka mei ta res nia tsang vemusurie
ken lalaron e Raban, eie ta ba telekiran va kong
vinasengei a kovuni se Raban o, a kovuni seou
keseung.
18 Egie ese gi ta vokokotie bu namanigie
kesegie, gi tsana nia suvuon mi tietienengei
segie kesegie. Eiekesen Eie ese ta tsatsang nia
tienengan mi Mei ese ta nga turan, Eie mi tuktuk
ma a kap ka binit a mon seie.
19 E Moses a nga terie senga mi vinuor, va
gerek? Eiekesen kap ka mei senga a vemusurie.
Surie misa nga ta lalaro kenvamate iou?”
20 Mi bineit gi nga kuil nama, “Mi tsaka mo-
romoruo a tsegerie no. Ese a lalaro kenvamate
no?”

21 E Iesu a nga kuil nama segie, “O nga tsana
mi kepineits ni vovokudier kes, ma enga kokouk
nga te kudier beitsak.
22 E Moses a nga terie mi vinuor senga va nga
ta ngas vavaroup. (Si man tuktuk a kap nga
kovuni se Moses, eiekesen simi tubunga.) Io, arie
mi vunan nga ko varapuo bu natu madar simi
Rangi Minaes.
23 Io, misasien simi Rangi Minaes, nga ta ngas
varapuo ka natu madar terengien va nga ta kap
mang pop vuturungie mi Vinuor se Moses. Ma
surie misa nga ta petseir veie iou va o vatoa
vuruvan ine mi ka simi Rangi Minaes?
24 Kian va nga ta vuortie ka mei vemusurie
ken baidendeng, eiekesen nga ta ngas vuortie
vemusurie misa ta tuktuk.”

Arie e Iesu, mi Messia?

25 Io, bu mei mene kovuni i Ierusalem gituo
nga virei, “Vasa, a kap va arie mi ka gi ta lalaro
kenvamate?
26 Pare, a vakokoit i matan mi lobaram eieke-
sen gi kap vokokotie ka nama sien. Tavakier bu
muomuo gi te katsep va eie mi Messia nieng?
27 Eiekesen giet telekiran va ine mi ka a kovuni
ivie. Eiekesen sien va mi Messia ta nemei, kap ka
mei ta telekiran va eie a kovuni ivie.”
28 E Iesu a ngas nga vavasengei i mararan mi
Vona rengeir leong, samo a nga koup pevien,
“Io, nga telekira iou, ma nga telekiran va Eou
kovuni ivie. O kap mon en ne surie kong lalaron.
Eiekesen eie ese ta tura iou, eie a tuktuk. Nga kap
telekiran,

29 eiekesen o telekiran simi vunan Eou o
kovuni seie ma eie a nga tura Iou.”

30 Sien ta nga pevien ne, gi nga lalaro rakopie.
Eiekesen kap ka mei a nga konon nia rakopie,
simi vunan ken keipkepide ra a kap ngas nga
beit.
31 Eiekesen palan mi kulou simi bineit gi nga
vodovodon tuktuk sien nge pevien, “Sien va mi
Messia va ta beit, ta kap oit nia tsana kavo
totourlekier ni vovokudier palan rio ine mi ka,
nge?”

32 Bu Parisaio gi nga rongomie mi bineit gi ta
nga vevemisir ngan ine bu kepineits surie e Iesu.
Samo bu prist leong ma bu Parisaio gi nga turan
mi kulou nennei simi Vona rengeir leong nia ra
rakopie.

33 E Iesu a nga pevien, “O ta kap mon potaram
meie nga ma samo o ta muerengei rakot se ese
ta nga tura iou.
34 Nga ta nesie iou eiekesen nga ta kap so
vorota iou, ma ivie va o ta mon en, nga ta kap
oit nia nemei en.”

35 Bu muomuo sibu Iuda gi nga veveoeng i
kotubugie, “Ivie ine mi ka a vodon nia rakot en
va giet ta kap oit nia vorotan? Tavakier nieng eie
ta rakot sibu taon sibu Grik ivie kegiet sar kulou
gi ta mon en nge ra vavasengei sibu Grik?
36 A pevien, ‘Nga ta nesie iou eiekesen nga ta
kap vorota iou, ma ivie o ta mon en, nga ta kap
oit nia nemei en.’ Misa man vuevue ine ken
nama?”

37 Simi ra vekvekitip, eie mi ra leong ine simi
nginou, e Iesu a nga tamtuir nge koup pevien,
“Sien va ka mei a moruo eie ta ngas nemei seou.
38 Io, eie ese va ta vodovodon tuktuk seou
ta ngas me un simi vunan mi Pakpak Leong a
pevien, ‘Bu kakada simi da nian mi tino ta so
rovotsour kovuni i aron.’ ”
39 E Iesu a nga vokokotie ine mi nama surie
mi Moromoruo Tamat, ian egie ese gi ta nga
vodovodon tuktuk sien va gi ta ba nga so suvuon.
Tuir oit ian simi ra e Raban a kap ngas nga terie
mi Moromoruo Tamat simi vunan e Iesu a kap
ngas nga suvuon man matvinavaso.
40 Sien mi kulou mene gi ta nga rongomie ine
ken nama, gi nga pevien, “A tuktuk, ine mi ka eie
mi Propet.”
41 Bu mei mene gi nga pevien, “Eie mi Messia.”
Eiekesen bu mei mene ngas buer gi nga pevien,
“Mi Messia ta kap oit nia kovuni i Galili, va
gerek?
42 Vasa, mi Pakpak Leong a kap pevien va mi
Messia ta tubunien e Davit ma ta kuvu i Betilem
simi taon ivie e Davit ta nga mon en?”
43 Io, mi vinekopot a nga mon i kotubugie surie
e Iesu.
44 Bu mei mene gi nga lalaro rakopie, eiekesen
kap ka mei a nga rakopie.

Bu muomuo sibu Iuda gi kap nga suvuon mi vodovodon tuktuk

45 Sien mi kulou nennei simi Vona rengeir
leong gi ta nga muerengei, bu prist leong ma bu
Parisaio gi nga vosuoreie gie, “Surie misa nga ta
kap kerie nemei ngan?”

46 Mi kulou nennei gi nga kuil nama, “Kap
ngas ka mei a nga vakokoit malan ine mi ka ta
vakokoit.”
47 Bu Parisaio gi nga oeng balapoik, “Vasa, a te
bitie nga buer?
48 Vasa, ka mei segei bu muomuo ni vuor o, bu
Parisaio a vodovodon tuktuk sien, nge?
49 Ine mi bineit gi kap katsep si ka puk sibu
vinuor se Moses, io, gi mon i pakien ken sinubirei
e Raban.”
50 E Nikodemo, ese ta be nga muna rakot se
Iesu ma eie mi meinmenigie bu Parisaio, a nga
virei,
51 “Kegiet vinuor a kap sunurie nia votorosie
ka mei sien va giet ta kap ngas muna rongomie
misa ta nga tsana, va gerek?”
52 Gi nga kuil nama, “Arie evoi buer kovuni
i Galili, nge? Menisan mi Pakpak Leong nge
vorotan va kap ka propet ta kovuni i Galili.”
53 Ma gi nga muerengei rakot si kegi sar vonuo.

8

Mi vevien simi sinavei nia rei puer

1 Io, gi nga muerengei, eiekesen e Iesu a nga
rakot simi Pout i Oliv.
2 Tsourvovo, a te buer nga vo beit simi Vona
rengeir leong. Ma mi kulou kokouk gi nga me
viririsie. Ma a nga mogos ma a nga tsuok vakaek
nge vavasengei segie.

7:53 Mi pakapaka rorou kebeir gi ta nga vataro nge riem simi namani Grik muomuo ngas te, a kap suvuon bu kitsip se Ioanes 7:53 - 8:11.

3 Ma bu vavvasengei simi vinuor ma bu Pari-
saio gi nga kerie nemei ngan mi vevien ese gi ta
nga rakopie sien ta nga tsana mi sinavei nia rei
puer. Ma gi nga voturie i matan mi lobaram.
4 Ma gi nga oeng se Iesu, “Vavvasengei, ine mi
vevien gi te rakopie simi keipkepide ra ta nga
tsana mi sinavei nia rei puer.
5 Simi vinuor se Moses a nga oeng ngeisngeis
va giet ta toem vamate bu suada vevien malan
ine. Ma evoi, vasa ke vienviendon?”
6 Gi nga vakokoit ven ne nia ruom tsang nama
se Iesu va gi ta mang vepitsie ngan ka kepineits.

Eiekesen e Iesu a nga tsologout nge vavataor
ngan mi pitsipitsiriman simi kaber.
7 Sien gi ta ngas nga tsue va ta nga kulie ka
nama, a nga tsuok tamtuir ma a nga pevien segie,
“Sien va ka mei senga a ketseketseng simi sinavei
tsokor, eie ta muna tome ngan ka vout ine mi
vevien.”
8 Ma a te buer nga tsologout nge vavataor simi
kaber.
9 Sien gi ta nga rongomie ine, gi nga veis pats
vo kes, vakaek sibu komois, tuir oit e Iesu kesen
mo a te nga mon meie mi vevien ta ngas nga tuir
ian en.
10 E Iesu a nga tsuok tamtuir nge vereie mi
vevien, “Vevien, ivanga gie te? Ka mei segie a
votorosie no?”
11 Ine mi vevien a nga kuil nama, “Ka leong, a
kap ka mei.”

Io, e Iesu a nga pevien, “Eou buer o ta kap
votorosie no. Veis. Ma kian va e ta tsana te buer
ka sinavei tsokor.”

Ken vinavatei vavakatsep e Iesu a tuktuk

12 Io, e Iesu a nga vakokoit te buer sibu
Parisaio, “Eou man Berber mi mangmagoso
enaenamon. Eie ese ta vemusurie iou, ta kap
veis simi ngingi eiekesen ta suvuon man Berber
mi Tino.”
13 Bu Parisaio gi nga pevien sien, “E vavatei
katsep ngan evoi kese. Ke vinavatei vavakatsep
a kap tuktuk.”
14 E Iesu a nga kuil nama, “Misasien o ta
vavatei katsep ngan eou keseung, kong vinavatei
vavakatsep a tuktuk simi vunan o telekiran ivie
o nga kuvu en ma ivie o ta rakot en. Eiekesen
enga nga kap telekiran ivie o nga kuvu en, ma
ivie o ta rakot en.
15 Nga ko vuortie iou ngan mi sinavei simi
kaber, eiekesen eou o kap vuortie ka mei.
16 Eiekesen sien va o ta vuor, kong sinavei nia
vuor a tuktuk simi vunan a kap va eou mo o vuor,
eiekesen o vuor meie mi Tam ese ta nga tura iou.
17 Gi nga vataro si kenga vinuor buer va sien
va ka ba mei luo guor ta vavatei katsep ngan mi
nama kes, keguor vinavatei vavakatsep a tuktuk.
18 Eou o vavatei katsep ngan eou keseung, ma
mi Tam ese ta nga tura iou a vavatei katsep nge
iou.”
19 Io, gi nga virei, “Iva ngan e tama?”

E Iesu a nga kuil nama, “Nga kap telekira iou
ma e Tamoung. Sien va nga nga telekira iou, va
nga telekiran buer e Tamoung.”
20 E Iesu a nga vokokotie ine bu nama sien ta
ngas nga vavasengei i babaren mi korot teteir
lakep i aron mi Vona rengeir leong. Eiekesen kap

ka mei a nga rakopie simi vunan ken keipkepide
ra a kap ngas nga beit.

21 Ma e Iesu a te buer nga pevien segie, “O ta
veis sorvekena nga ma nga ta nesie iou ma nga
ta maet meie ngan kenga sar sinavei tsokor. Ivie
o ta rakot en, nga ta kap oit nia rakot en.”

22 Ma bu Iuda gi nga pevien, “Vasa, eie ta
kenvamate eie kesen? Arie mi vunan nieng a
pevien va giet ta kap oit nia rakot ivie ta rakot
en?”

23 E Iesu a nga pevien segie, “Enga nga kovuni i
keim ma eou o kovuni die i kur. Enga mi kuoluon
mi kaber, eiekesen eou kap.

24 Arie mi vunan o ta pevien senga va nga ta
maet meie ngan kenga sar sinavei tsokor. Simi
vunan sien va nga ta kap vodovodon tuktuk va
eou arie Eie, nga ta maet meie ngan kenga sar
sinavei tsokor.”

25 Io, gi nga vereie, “Evoi ese?”

E Iesu a nga kuil nama, “Eou eie ese o ta nga
pengan senga vakaek simi tsuoktsuok vakaek.

26 O suvuon palan bu kepineits nia vakokoit
surie nga ma nia oeng subira nga. Eiekesen
Eie ese ta nga tura iou a tuktuk ma misa o ta
rongomie seie, o vokokotie simi mangmagoso
enaenamon.”

27 Gi kap nga telekiran va e Iesu a nga
vokokotie mi Tam segie.

28 Io, e Iesu a nga oeng segie, “Simi ra va
nga tate tsuok terie i kur e Natuon mi Ka simi
koitskoits, nga ta telekiran va eou arie Eie. Ma
nga ta telekiran va o kap tsana ka kepineits

vemusurie kong lalaron, eiekesen o vokokotie
mo misa e Tamoung ta nga veseveie iou ngan.
29 Ma eie ese ta nga tura iou, a mon meie iou. A
kap nga tsupuk rivie iou, simi vunan o ko munu
tsana misa ta varese Eie."
30 Palan bu mei gi ta nga rongomie ine bu
kepineits, gi nga vodovodon tuktuk sien.

Bu Natuon e Abaraam

31 Io, e Iesu a nga oeng segie bu Iuda gi ta
nga vodovodon tuktuk seie, "Sien va nga ta
por vangvangasie mi namaniung, enga kong sar
madar tovtov tuktuk,
32 ma nga ta telekiran mi tuktuk, ma mi tuktuk
ta vara ketseketseng nge nga."
33 Gi nga kuil nama, "Egei bu tubuon e
Abaraam ma gei kap ngas petspets si ka mei.
Vasa e si pevien va gei ta ba ketseketseng?"
34 E Iesu a nga kuil nama segie, "O oeng tuktuk
senga. Eie ese ta tsana mi sinavei tsokor, eie a
petspets simi sinavei tsokor.
35 Mi petspets a kap oit va ta ba tsorubeit mi
meinmenien ken tietie man ka leong. Eiekesen
mi nout ta mon mi meinmenien ken tietie sibu
ra bu ra.
36 Io, sien va mi Nout ta vara ketseketseng nge
nga, nga ta ketseketseng tuktuk.
37 O telekiran va enga bu tubuon e Abaraam.
Eiekesen nga lalaron nia kenvamate iou, simi
vunan kap man ka korot mi namaniung sibu
aronga.
38 O vokokotie misa e Tamoung ta nga vasan-
gan seou. Eiekesen enga nga tsana misa nga ta
nga rongomie se tamanga."

39 Ma gi nga kuil nama sien, “E Abaraam eie e
tamagei.”

E Iesu a nga pevien segie, “Sien va enga bu
natuon e Abaraam, nga ta tsana misa eie ta nga
ko tsana.
40 Eiekesen ine, nga lalaro kenvamate iou,
misasien o te vokokotie mi tuktuk ian o ta nga
rongomie se Raban. E Abaraam a kap nga tsana
ka sinavei malan ine.
41 Nga ko tsana misa e tamanga ta ko tsana.”

Ma gi nga kuil nama, “A kap va egei bu natu
tenei. E Raban ngas arie eie e tamagei.”

Bu natuon mi kovan bu tsaka moromoruo

42 E Iesu a nga oeng segie, “Sien va e Raban eie
e tamanga, va nga nga lalaro iou, simi vunan o
nga nemei senga kovuni se Raban ma ine o mon
ine. O kap nga nemei vemusurie kong lalaron
keseung, eiekesen e Raban a nga tura iou.
43 Surie misa nga ta kap katsep simi sa o ta
vokokotie? Simi vunan nga kap oit nia rongomie
mi namaniung.
44 Enga se tamanga, mi kovan bu moromoruo
tsak, ma nga ko lalaro vemusurie ken lalaron e
tamanga. Vakaek simi tsuoktsuok vakaek eie mi
ka kenken ma a kap nga ko mon simi bienengeiv
simi tuktuk, simi vunan kap ka tuktuk a mon
seie. Sien ta vokokotie ka binit, a tsana ine
vemusurie mi sinavien, simi vunan eie mi ka
bitbit ma e taman bu binit kokouk.
45 Eiekesen, o vokokotie mi tuktuk. Arie mi
vunan nga kap vodovodon tuktuk seou!

46 Ese senga a oit nia vara tuktuk nge iou va o
suvu sinavei tsak? Sien va o vokokotie mi tuktuk,
surie misa nga ta kap vodovodon tuktuk seou?
47 Eie ese se Raban, a rorong si ken sar nama e
Raban. Ma enga nga kap rorong sien, simi vunan
enga a kap va enga se Raban."

E Iesu ma e Abaraam

48 Bu Iuda gi nga kuil nama nge oeng sien,
"Vasa, a kap duis va gei ta pevien va evoi mi
kangi Samaria ma mi tsaka moromoruo a te
tsegerie no?"
49 E Iesu a nga kuil nama, "O kap suvuon
ka tsaka moromoruo. Eiekesen o mangaran e
Tamoung, ma enga nga mugumitsa iou.
50 O kap nesie ka kepineits nia tienenge iou
keseung. Eiekesen mi Ka ese ta nesie ine mi
tietienengei a mon. Ma eie ta vuor.
51 O oeng tuktuk senga. Eie ese ta vemusurie
mi namaniung ta kap ba maet."
52 Ma bu Iuda gi nga oeng sien, "Ine gei te
telekiran va e suvuon mi tsaka moromoruo! E
Abaraam a te nga maet, ma bu propet buer.
Eiekesen evoi e pevien va sien va ka mei ta
vemusurie mi namani, eie ta kap ba maet.
53 Nge kia va evoi e tsiroup rio e Abaraam e
tamagei ese ta nga maet? Ma bu propet buer gi
te nga maet. Nge kia va evoi ese?"
54 E Iesu a nga kuil nama, "Sien va o ta tienenge
iou keseung, mong matvinavaso eie mi kepineits
tuvuon. E Tamoung ese nga ta ko pevien va
manga Raban, a tienenge iou.

55 Nga kap ngas telekiran, eiekesen eou mo o
telekiran. Sien va o ta pevien va o kap telekiran,
o ta tsorubeit mi ka bitbit mala nga. Eiekesen o
telekiran Eie nge vemusurie mi Namanien.
56 E tamanga e Abaraam a nga res sien ta nga
vodon va ta nga dengarie kong rangi bineit. A
nga dengarie ma a nga res."
57 Io, bu Iuda gi nga oeng sien, "A kap ngas
sinangavur napaririem ke sar avareit ma e te nga
pare e Abaraam?"
58 E Iesu a nga kuil nama, "O oeng tuktuk
senga. I muan gi ta nga kava e Abaraam, Eou
o mon!"
59 Io, gi nga tsuok vout nia tomerie, eiekesen
e Iesu a nga ku menen nge sorvekenan mi Vona
rengeir leong.

9

Mi ka ta nga kael ngas te si ken kienakav

1 Sien e Iesu tate nga vor ve veisveis, a nga pare
mi ka ta nga kael ngas te sien gi ta nga kava.
2 Ken sar madar tovtov gi nga vereie, "Vav-
vasengei, se ese ken sinavei tsokor va ine mi ka
ta nga kael ngas te si ken kienakav? Ken sinavei
tsokor eie kesen o, keguor sinavei tsokor e kinan
ma e taman?"
3 E Iesu a nga kuil nama, "A kap va a vunan
simi sinavei tsokor se kinan o, se taman o, seie
kesen. Eiekesen ine a nga tsorubeit, terengien
va ken tsientsang e Raban ta mang so tsorubeit
vasvas seie.

4 Giet ta ngas tsana ken tsientsang eie ese ta
nga tura iou sien ta ngas sisiat. Mi kati ta ra
nemei va ka mei ta kap ba oit nia tsatsang.
5 Sien o ta ngas mon simi mangmagoso enaen-
amon, eou man Berber mi mangmagoso enaen-
amon."
6 I muir sien ta nga vokokotie ine, e Iesu a nga
kinouts simi pier ma a nga lakie mi kinouts meie
ngan mi pier, ma a nga poro nge mirie ngan ba
katsomatan ine mi kael.
7 Ma a nga oeng sien, "Veis nge ra suruvie ba
katsomata simi matada i Siloam (Man vuevue ine
mi as, va 'Turan')." Io, ine mi kael a nga ra
suruvie ba katsomatan ma a nga oit nia dedeng
nge muerengei.
8 Bu palapalan ma mi kulou gi ta nga ko
dengarie muomuo ta nga ko vor nono kepineits,
gi nga virei, "Ine kap va arie eie mo mi ka ta nga
ko mogos nge vor nono kepineits?"
9 Bu mei mene gi nga pevien, "Arie eie mo."
Eiekesen bu mei mene gi nga pevien, "A kap,
kap va eie. A mat malan mo ian mi kael."
Eiekesen ine mi ka ta be nga kael a nga tsue
nge pevien, "Arie eou be mo ian mi ka."
10 Ma gi nga vereie, "Vasa e ven ine, ma e
nangba dedeng?"
11 A nga kuil nama segie, "Mi ka mi asan e
Iesu a nga lakie mi pier meie mi kientsuon nge
mirie ngan ba katsomatoung ma a nga tura iou
nia ra suruvie simi matada i Siloam. Io, o nga ra
suruvie ma o nangba nga oit nia dedeng."
12 Gi nga vereie, "Ivangan eie?"
Ma a nga kuil nama, "O kap telekiran."

Bu Parisaio gi nga virei petise surie mi vavato

13 Ma gi nga kerie ine mi ka ta be nga kael
muomuo rakot sibu Parisaio.
14 Mi ra e Iesu ta nga tsana ine mi pier nge
vakalaie ine mi kael arie mi Rangi Minaes.
15 Ma bu Parisaio gi nga vereie te buer vasa
a nangba nga oit nia dedeng ven. Ma a nga
oeng segie, “A nga poro bu pier nge terie siba
katsomatoung ma o nga ra suruvie ma ine o
nangba oit nia dedeng.”

16 Io, bu mei mene segie bu Parisaio, gi nga
pevien, “Mi ka ine, kap va eie kuvu se Raban simi
vunan a kap mangaran man vinuor mi Rangi
Minaes.”

Eiekesen bu mei mene segie gi nga pevien,
“Vasa ta ven va ka mei tsokor ta tsana bu suada
totourlekier ni vovokudier malan ine?” Samo mi
vinekopot a nga mon i kotubugie.

17 Ma bu Parisaio gi te buer nga vereie ine mi
kael, “Vasa e ta pevien ngan ine mi ka sien a
tsang vakalaie ba katsomata?”

Ma a nga kuil nama, “Eie mi propet.”

18 Bu muomuo sibu Iuda gi kap ngas nga
vodovodon tuktuk va ine mi ka ta nga kael
muomuo ma ine a te oit nia dedeng, tuir oit gi
nga kukuo e kinan meie e taman,
19 ma gi nga vereie guor, “Ine arie e natun-
gado? Ngado pevien va a nga kael ngas te si ken
kienakav. Ma vasa a ven ine a te dedeng?”

20 Io, e taman meie e kinan guor nga kuil nama,
“Gor telekiran va eie e natugor. Ma gor telekiran
va e kinan ta nga kava a te nga kael.

21 Eiekesen gor kap telekiran vasa a ven ma ine
a te oit nia dedeng. Ma gor kap telekiran va ese a
tsang vakalaie ine ba katsomatan. Nga ta vereie
eie. A te leong oit, ma a oit nia kuil nama eie
kesen!”
22 E kinan meie e taman guor nga pevien ne
simi vunan guor nga motovan bu muomuo sibu
Iuda. Gi te nga kubutsie mi nama nge sunurie va
eie ese ta vakokoit katsep ngan va e Iesu eie mi
Messia, gi ta matokeran si kegi vona rengeir.
23 Arie mi vunan e taman meie e kinan guor
nga vakokoit ven ne, “A te komois oit. Nga
vereie.”

24 Mi keipkepide ra ta vuluo ngan gi nga kukuo
ine mi ka ta be nga kael muomuo nge oeng
sien, “Pengan mi tuktuk i matan e Raban. Gei
telekiran va ine mi ka eie mi ka tsokor.”

25 Ine mi ka a nga kuil nama, “O kap telekiran
va eie mi ka tsokor o, kap. Mi kepineits kes mo o
telekiran, muomuo o nga kael, eiekesen ine o te
dedeng!”

26 Io, gi nga vereie, “Mi sana ven a te tsana
sevoi? Vasa a tsang vakalaie venengan ba
katsomata?”

27 A nga kuil nama, “O te muna pengan senga.
Ma nga kap rorong. Surie misa nga ta lalaro
rongomie te buer? Tavakier enga buer nga lalaro
tsorubeit ken sar madar tovtov, nge?”

28 Ma gi nga oeng vatsakatie nge pevien, “Arie
evoi ken madar tovtov! Eiekesen egei ken sar
madar tovtov e Moses!

29 Gei telekiran va e Raban a nga vakokoit se
Moses, eiekesen gei kap telekiran ivie ine mi ka
a kuvu en!”
30 Ma ine mi ka a nga kuil nama, “Ine mi
kepineits a kekineits. Nga kap telekiran ivie a
kuvu en, eiekesen a tsang vakalaie ba katsoma-
toung!
31 Giet telekiran va e Raban a kap ko rorong
si ka mei tsokor. A ko rorong mo sibu mei gi
ta mangaran nge tsana misa ta lalaron va gi ta
tsana.
32 Vakaek si man tsuoktsuok vakaek ine mi
mangmagoso enaenamon, kap ka mei giet nga
rongomie va a nga tsang vakalaie ka kael ta nga
kael ngas te sien gi ta nga kava.
33 Sien va e Raban a kap nga turan ine mi ka,
va a kap oit nia tsana ka kepineits.”
34 Gi nga kuil nama sien, “Gi nga kava no simi
sinavei tsokor. Ma e lalaro vavasengei segei?” Io,
gi nga matokeran simi vona rengeir.

Mi kael simi moromoruo

35 Sien e Iesu ta nga rongomie va gi nga kareir
vorotsoruo ine mi ka, a nga vorotan nge vereie,
“E vodovodon tuktuk se Natuon mi Ka?”
36 Ma ine mi ka a nga kuil nama, “Mi Nguts.
Eie ese? Pengan seou, terengien o ta mang
vodovodon tuktuk sien.”
37 E Iesu a nga oeng sien, “E te pare, ma arie
eie ine, e te vakokoit meie.”
38 Ma ine mi ka a nga pevien, “Mi Nguts, o
vodovodon tuktuk!” Ma a nga rangarie e Iesu.
39 E Iesu a nga pevien, “O nga nemei ine simi
mangmagoso enaenamon nia vuor, terengien va

egie ese gi ta kael, gi ta mang dedeng, ma egie
ese gi ta dedeng, gi ta mang kael."

40 Ma bu Parisaio gi ta nga mon meie guor, gi
nga rongomie ine ma gi nga vereie, "Vasa, egei
buer gei kael?"

41 E Iesu a nga kuil nama, "Sien va nga nga
kael, va nga kap suvu sinavei tsokor. Eiekesen
sien nga pevien, 'Gei oit nia dedeng,' kenga sar
sinavei tsokor a ngas mon meie nga."

10

Mi ka nennei sipsip ma ken sar sipsip

1 E Iesu a te buer nga pevien, "O oeng
tuktuk senga, eie ese ta kap rubukien ka simi
rumrubukien simi oiroir sibu sipsip eiekesen ta
derak kitip nge rubukien, eie mi ka puerpuer ma
mi ka kenken.
2 Eiekesen eie ese ta rubukien ka simi rum-
rubukien, eie mi ka nennei sipsip.
3 Io, mi ka nennei simi rumrubukien ta tsitsi-
varan mi ka nennei sipsip, ma bu sipsip gi rong
kielala mi inan. Eie a ko vuotongie bu asagie bu
sipsip keskes, ma a ko muonge gie rovotsour i
marar.
4 Sien va ta kir terie ken sar sipsip kokouk
i marar, ta veis muonge gie. Ma bu sipsip gi
vemusurie simi vunan gi telekiran mi inan.
5 Eiekesen gi ta kap vemusurie ka mat tso. Sien
va ka mat tso va ta kukuo gie, bu sipsip gi ta vi
ngan, simi vunan gi kap telekiran mi inan mi mat
tso."

6 E Iesu a nga vokokotie ine mi nama puppuo
segie, eiekesen gi kap nga telekiran mi vunan ine
mi nama ta nga vokokotie segie.

7 Io, e Iesu a nga oeng te buer segie, “O
oeng tuktuk senga, eou mi rumrubukien nian bu
sipsip.
8 Egie kokouk ese gi ta muo seou, egie bu ka
puerpuer ma bu ka kenken. Eiekesen bu sipsip
gi kap nga rongomie bu inagie.
9 Eou mi rumrubukien. Sien va ka mei ta
rubukien ka en seou, eie ta suvuon mi vavato
ma eie ta rubukien rovotsour ma ta vorotan mi
minous.
10 Mi ka puerpuer a nemei mo nia me puer
nge ken nge tsang vatsakatie gie. Eiekesen eou,
o nemei, terengien va gi ta mang suvuon mi tino,
io, gi ta suvuon mi tino ian ta vousvous.

11 “Eou mi banga ka nennei sipsip. Mi banga
ka nennei sipsip a ko terie ken tino surie ken sar
sipsip.
12 Eie ese ta tsatsang suri lakep, a kap va eie
mi ka nennei sipsip ian ta taman bu sipsip. Sien
va eie ta pare ka kopuen tso va ta nemei, ta
sorvekenan bu sipsip nge vi. Ma mi kopuen tso
ta me keda bu sipsip nge kareir vonuvie gie.
13 Ine mi ka ta vi, simi vunan eie a tsatsang
suri lakep mo, ma a kap vodon puputungie gie
bu sipsip.

14 “Eou mi banga ka nennei sipsip. O telekiran
kong sar sipsip, ma kong sar sipsip gi telekira iou,
15 malan mi Tam a telekira iou ma o telekiran
mi Tam. Ma o terie kong tino surie bu sipsip.

16 O suvuon buer bu sipsip mene, ma egie a
kap va egie kovuni ine simi oiroir. O ta ngas
kir nemei nge gie buer. Ma gi ta rongomie mi
inoung, ma mi gargar sipsip ta kes mo ma mi ka
nennei ta kes mo.
17 Mi Tam a tovie iou, simi vunan eou o ta terie
kong tino surie va o ta mang por muerngan te
buer.
18 A kap ka mei ta por rivie kong tino, eiekesen
o terie kong tino vemusurie kong lalaron. Ma o
suvuon mi duis nia terie, ma o suvuon mi duis
nia por muerngan te buer. Ine arie e Tamoung a
nga pevien va o ta ngas tsana malan."

19 Mi vinekopot a nga tsorubeit i kotubuon bu
Iuda surie ine bu nama.
20 Palan segie gi nga pevien, "Mi tsaka moro-
moruo a te tsegerie, ma eie a te be. Surie misa
nga ta rorong sien?"

21 Bu mei mene gi nga pevien, "Ine kap va bu
namanien mi ka ese ta suvu tsaka moromoruo.
Mi tsaka moromoruo a kap oit nia vakalaie ka
kael, va gerek?"

Bu Iuda gi kap nga vodovodon tuktuk

22 Io, si man vura mi tinuong, mi Nginou
nia barabaramatan mi Vatavatamse simi Vona
rengeir leong i Ierusalem a te nga beit.
23 E Iesu a nga veis i mararan mi Vona rengeir
leong si ken korot porpor mour e Solomon.
24 Ma bu muomuo sibu Iuda gi nga me viririsie
ma gi nga vereie, "Vasa ta be potaram ven te va
gei ta mon ngan ine mi vienviendon basbaslieng?
Sien va evoi mi Messia, penge vakatsepa segei."

25 Ma e Iesu a nga kuil nama segie, “O te
pengan senga, ma nga kap vodovodon tuktuk.
Bu tsientsang o ta tsana simi asan e Tamoung,
ine a vavatei katsep ngan senga va eou ese.
26 Eiekesen enga nga kap vodovodon tuktuk
seou, simi vunan enga kap va kong sar sipsip.
27 Kong sar sipsip gi rongomie mi inoung, ma
o telekira gie, ma gi vemusurie iou.
28 Ma o terie mi tino rovoriu segie, ma gi ta
kap ba tsereiv. Ma a kap ka mei ta rou tsana gie
i rimoung.
29 E Tamoung ese ta nga terie gie seou, a
tsiroup sibu mei kokouk. Io, a kap ka mei ta rou
tsana gie i napariman e Tamoung.
30 Eou meie ngan e Tamoung, gor kes mo.”
31 Bu Iuda gi nga tsuokopie bu vunavout te
buer nia tomerie.
32 Ma e Iesu a nga oeng segie, “O te nga
vasangan senga palan bu banga tsientsang kuvu
se Tamoung. Ma surie mi sana kepineits, nga
lalaro tomerie iou?”
33 Bu Iuda gi nga kuil nama sien, “Surie mi
banga tsientsang, gei ta kap tomerie no. Eiekesen
surie mo mi namani oeng balapoik rakot se
Raban. Evoi mi ka tuvuon mo ma e pevien va
evoi e Raban.”
34 Io, e Iesu a nga kuil nama segie, “Mi
vinavataor a mon simi Vinuor senga va e Raban
a nga pevien, ‘Enga bu raban.’
35 E Raban a nga vuotongie egie ese gi ta nga
suvuon mi namanien e Raban va egie bu raban.
Ma mi namanien mi Pakpak Leong a kap vuris.

10:34 PSA 82:6

36 Io, mi Tam a nga vokunie iou nge tura iou
nemei ine simi mangmagoso enaenamon. O nga
pevien, ‘Eou e Natuon e Raban’? Ma surie misa
nga ta pevien va o te oeng balapoik ngan e
Raban?
37 Sien va o ta kap tsana ken tsientsang e
Tamoung, kian va nga ta vodovodon tuktuk seou.
38 Misasien enga nga ta kap vodovodon tuk-
tuk seou, sien va o ta tsana bu tsientsang se
Tamoung, nga ta ngas vodovodon tuktuk sibu
tsientsang o ta tsana, terengien nga ta mang
telekiran nge katsep va mi Tam a tino seou, ma
eou o tino simi Tam.”
39 Io, gi nga konon nia rakopie te buer, eiekesen
a nga evisie gie nge veis.
40 Ma e Iesu a te buer nga rakot nge ra
tsourarak simi da i Ioridan. Ma a nga so beit
ian simi enamon e Ioanes ta nga muna tsana mi
sinusuruiv en ma a nga mon ian en.
41 Ma palan mi kulou gi nga nemei sien nge pe-
vien, “E Ioanes a kap nga tsana ka totourlekier ni
vovokudier, eiekesen ken sar vinakokoit kokouk
e Ioanes surie ine mi ka, a tuktuk.”
42 Io, palan bu mei gi nga vodovodon tuktuk
sien ian en.

11

Ken miensei e Lasaro

1 Mi ka, mi asan e Lasaro, a nga morouk. Eie
kuvu i Betani, mi enamon se Maria meie e Mata,
eguor ba baser kasien vevien.
2 Ine e Maria eie e vevinen e Lasaro ian ta nga
morouk. Arie eie mi vevien ese ta nga soan mi

da sosong simi Nguts nge dou vopura ba kamen
ngan mi vuruvuru kovan.
3 Io, ine ba baser kasien vevien guor nga
vuruve nama beit se Iesu nge pevien, “Mi Nguts,
mi mei ese e ta ko tovie, eie a morouk.”
4 Sien e Iesu ta nga rongomie ine, a nga pevien,
“Ine man mienarouk e Lasaro ta kap voto ngan
mi miensei, eiekesen ine nian man matvinavaso
e Raban, terengien man matvinavaso e Natuon e
Raban ta mang tsorubeit vasvas surie ine.”
5 E Iesu a nga tovie beitsak e Mata meie e
kasien vevien ma e Lasaro.
6 Eiekesen sien ta nga rongomie va e Lasaro a
nga morouk, a nga mon ba ra luo te buer ivie ta
nga mon en.
7 Ma i murien ne, a nga oeng si ken sar madar
tovtov, “Giet ta buer muerengei rakot i Iudea.”
8 Bu madar tovtov gi nga pevien, “Vavvasengei,
siba ra die mo bu Iuda gi nga lalaro tomerie no
nge vout. Ma ine e lalaro muer rakot en te buer?”
9 E Iesu a nga kuil nama, “Vasa, a kap sinan-
gavur kes ma luo bu aua nian mi taparang i
aron mi ra? Eie ese ta veis simi taparang ta
kap tsuobakan, simi vunan a dedeng ngan man
berber ine mi mangmagoso enaenamon.
10 Eiekesen eie ese ta veis simi ngingi ta
tsuobakan, simi vunan eie a kap suvu berber.”
11 I murien ta nga pevien ne, a nga oeng segie,
“E palapalagiet e Lasaro a te muang, eiekesen o
ta rakot nge vapada.”
12 Samo ken sar madar tovtov gi nga kuil nama,
“Mi Nguts, sien va eie a muang mo, eie ta buer
kalei.”

13 E Iesu a nga vakvakokoit surie ken miensei,
eiekesen ken sar madar tovtov gi si nga vodon
va a nga vakokoit surie mi minuang tuktuk.

14 Io, a nga oeng katsep segie, “E Lasaro a te
mesei.
15 Ma surie nga, o res sien o kap nga mon i
babaren, terengien va nga ta mang vodovodon
tuktuk. Eiekesen giet ta ngas rakot sien.”

16 Io, e Tomas (gi vuotongie ngan e Didimas)
a nga oeng sibu madar tovtov ka ie, “Egiet buer
giet ta ra, va giet ta mang ra mesei meie.”

E Iesu a nga vamada ba baser kasien vevien

17 Si ken bineit e Iesu i Betani, a nga so vorotan
va e Lasaro a te nga mon i aron mi monmon ba
ra voveit.
18 I Betani a kap pek vekenan i Ierusalem, a oit
mo ba kilomita tour.
19 Ma palan bu Iuda gi te nga nemei se Mata
ma e Maria nia vamada guor surie ken miensei
e vevineguor.
20 Sien e Mata tate nga rongovan va e Iesu a te
nga nemei, a nga veis nia ra suoeie, eiekesen e
Maria a nga mon simi vonuo.

21 E Mata a nga pevien se Iesu, “Mi Nguts, sien
va e nga mon en ne, va e vevineung a kap nga
mesei.
22 Eiekesen o telekiran va misasien nevere, e
Raban ta terie sevoi mi sana kepineits e ta nongie
ngan.”

23 E Iesu a nga oeng sien, “E vevine ta to
muerengei.”

24 E Mata a nga kuil nama, “O telekiran va eie
ta to muerengei simi tino mumuerengei simi ra
vekvekitip.”

25 E Iesu a nga oeng sien, “Eou mi tino
mumuerengei ma mi tino. Eie ese ta vodovodon
tuktuk seou, ta tino, misasien ta mesei.
26 Ma eie ese ta tino ma a vodovodon tuktuk
seou, ta kap ba mesei. Vasa, e vodovodon tuktuk
sien ine?”

27 E Mata a nga oeng sien, “Io, mi Nguts. O
vodovodon tuktuk va evoi mi Messia, e Natuon e
Raban, ese gi ta nga pevien va ta nga nemei simi
mangmagoso enaenamon.”

28 Ma i murien e Mata ta nga pevien ne, a nga
muer nge ra kukuo e Maria e kasien vevien nge
vemisir sien nge pevien, “E Vavvasengei te ine,
ma a virei nge no.”
29 Sien e Maria ta nga rongomie ine, a nga
tamtuir lalapus ma a nga rakot se Iesu.
30 Io, e Iesu a kap ngas nga beit simi enamon,
eiekesen a ngas nga mon simi korot ivie e Mata
ta nga suoeie en.
31 Bu Iuda gi nga mon meie e Maria simi vonuo
nia vamada, ma sien gi ta nga dengarie ta nga
tamtuir lalapus nge veis, gi nga vemusurie, simi
vunan gi si nga vodon va ta nga rakot simi
monmon nia ra ta.

32 Sien e Maria ta nga so beit simi korot ivie e
Iesu ta nga mon en nge dengarie, a nga tsibour
mutur i matan ma a nga pevien, “Mi Nguts, sien
va e te nga mon en ne, va e vevineung a kap nga
mesei.”

33 Sien e Iesu ta nga pare e Maria ta nga ta, ma
bu Iuda gi ta nga nemei meie buer gi ta nga ta, a
nga kitip mi aron ma a nga aor tsak,
34 ma a nga virei, “Ivie nga te vuturungie en?”
Gi nga kuil nama, “Mi Nguts. Nemei nge me
pare.”
35 E Iesu a nga ta.
36 Ma bu Iuda gi nga pevien, “Pare! Ken tentoiv
rakot se Lasaro a leong beitsak!”
37 Eiekesen bu mei segie gi nga pevien, “Eie a
nga vakalaie mi kael. Surie misa a kap nga oit
buer nia tuir karie ine mi ka simi miensei?”

E Iesu a nga vatoa e Lasaro simi miensei

38 Io, e Iesu a ngas nga kitip mi aron ma a nga
rakot simi monmon. Ine mi tetteir mi rie ma mi
vunavout a nga bontie man rumrubukien.
39 A nga pevien, “Nga tsang rivie ine mi
vunavout.”
Eiekesen e Mata, e vevinen ine mi ka mesei,
a nga pevien, “Mi Nguts, malan te ine, tate sien
tsak simi vunan a te voveit ba ra karie ta nga
mesei sien.”
40 Samo e Iesu a nga oeng sien, “Vasa, o kap
ngas pengan sevoi va sien va e ta vodovodon tuk-
tuk, e ta dengarie man matvinavaso e Raban?”
41 Io, gi nga vuvuil rivie mi vunavout. Samo e
Iesu a nga dedeng kien i kur ma a nga pevien,
“Tama, o vuot kalei sevoi va e te rongomie iou.
42 O telekiran va e ko munu rorong seou,
eiekesen o pevien ne surie ine mi kulou gi ta tuir
en ne, va gi ta mang vodovodon tuktuk va evoi e
nga tura iou.”

43 Ma sien tate nga pevien ne, e Iesu a nga koup
leong nge pevien, “Lasaro! Rovotsour!”
44 Ma samo e Lasaro a nga rovotsour. Gi
nga pipitsie nge kato lavlav puneits vakaek siba
kamen oit siba riman, ma mi kato lavlav mene i
matan.
E Iesu a nga oeng segie, “Nga ruobatie bu kato
lavlav sien ma nga tsupuk rivie va ta veis.”

Mi roevroev nia kenvamate e Iesu (Mataio 26:1-5; Marko 14:1,2; Luka 22:1,2)

45 Io, palan bu Iuda ese gi ta nga me iro e Maria,
ma gi tate nga pare misa e Iesu ta nga tsana, gi
nga vodovodon tuktuk sien.
46 Eiekesen bu mei segie gi nga rakot sibu
Parisaio ma gi nga ra potsukie segie misa e Iesu
ta nga tsana.
47 Io, bu prist leong ma bu Parisaio gi nga
kukuo mi mienagos meie mi Sanedrin bu muo-
muo nia vuor.
Ma gi nga pevien, “Misa ine giet tsana? Ine mi
ka a te tsana palan bu totourlekier ni vovokudier.
48 Sien va giet ta vodon sasavoir ngan, bu mei
kokouk gi tate vodovodon tuktuk sien, ma bu
Roma gi ta nemei ma gi ta me por tsana kegiet
Vona rengeir leong ma kegiet vuna enamon.”
49 Samo mi meinmenigie, mi asan e Kaiapas
ese ta nga kovan bu prist ian simi avareit, a nga
pevien, “Nga kap telekiran ka kepineits tuktuk!
50 Nga kap katsep va a kalei beitsak va ka ka
kes ta mesei surie mi kulou eiekesen a kap kalei
va kegiet vuna enamon kokouk ta tsereiv.”
51 Eie a kap nga vokokotie ine si ken vienvien-
don eie kesen, eiekesen surie eie a nga kovan bu

prist ian simi avareit, a nga peterie va e Iesu ta
nga mesei surie kegi vuna enamon bu Iuda.
52 Ine mi nama peteteir a kap va surie mo
kegi vuna enamon i Iudea eiekesen surie buer
bu natuon e Raban gi ta mon sibu korot mene
simi mangmagoso enaenamon, nia teie kakaku
gie va gi ta kes.
53 Io, vakaek ian simi ra gi nga vakaek nge roev
nian e Iesu.
54 Io, surie ine, e Iesu a kap ba buer nga
veisveis i matan mi lobaram i kotubuon bu Iuda.
Eiekesen a nga veis nge ra mon simi taon i
Epraem vatvatta mi beir, ivie a nga mon en meie
ken sar madar tovtov.
55 Sien tate nga vatvatta mi Nginu Pasova sibu
Iuda, palan mi kulou gi nga veis kien vekenan bu
enamon gi ta nga ko mon en rakot i Ierusalem nia
vara melemelen nge gie i muan mi Nginu Pasova.
56 Io, gi nga vor ve nesienesie e Iesu, ma sien
gi ta nga so tuir i mararan mi Vona rengeir leong
gi nga vevirei nge gie, “Vasa nga vodon ven? Eie
ta kap nemei ine simi Nginou?”
57 Eiekesen bu prist leong meie bu Parisaio gi
nga terie mi nama va sien va ka mei va ta nga
vorotan ivie e Iesu ta mon en, eie ta ngas me
vateie gie surie va gi ta mang nga ra rakopie.

12

E Maria a nga soan mi da sosong se Iesu i Betani

1 Bu ra mi napaririem potsu kes a ngas nga
mon i muan mi Nginu Pasova, io, e Iesu a nga

beit i Betani ivie e Lasaro ta nga ko mon en, eie
ian mi ka e Iesu ta nga vatoa simi miensei.
2 A te nga reivreiv ma gi nga tutu nian e Iesu
ian en. E Mata a nga tsitsik ma e Lasaro a nga
mon meie gie gi ta nga mogos viririsie mi tsur
ngongou meie e Iesu.
3 Samo e Maria a nga por nemei ngan mi koip
da sosong ian gi ta nga tsana ngan mi dangien
mi nat matan kesen. Man voirvoir a nga vaen
beitsak. Io, a nga soan siba kamen e Iesu ma a
nga dou vopura ngan mi vuruvuru kovan. Ma
mi aron mi vonuo a nga vous ngan mi siesienan
ian mi da sosong.
4 Eiekesen e Iudas Iskariot, mi meinmenien
ken sar madar tovtov e Iesu, ian i muir va ta nga
so roev terie e Iesu, a nga pevien,
5 "Surie misa giet ta kap nga verikulie ine mi da
sosong ngan mi lakep nge terie sibu sinaortsak?
Ine man voirvoir a oit ba sinangavur tour koboit
(300) bu lakep denari."
6 A nga pevien ne simi vunan eie mi ka
puerpuer, a kap va eie a nga tovie bu sinaortsak.
Eie man ka nennei mi puol lakep, ma a nga ko
poro bu lakep mene ken eie kesen.
7 E Iesu a nga kuil nama, "Nga tsupuk rivie ine
mi vevien. A te tsana ine nia rorrois ngan kong
mintur simi monmon.
8 Bu sinaortsak gi ta mon meie nga sibu ra,
eiekesen o ta kap mon meie nga sibu ra."
9 Mi bineit leong sibu Iuda gi nga vakierngie
va e Iesu a nga mon ian en. Ma gi nga nemei nia

12:5 denari - mi namani Grik ma man putu ine mi lakep a oit man voirvoir ka mei ta tsatsang simi ra kes.

pare e Iesu ma buer e Lasaro ian e Iesu ta nga
vatoa simi miensei.
10 Eiekesen bu prist leong gi nga roev nia
kenvamate e Lasaro buer,
11 simi vunan palan bu Iuda gi nga murien veie
gie ma gi nga vodovodon tuktuk se Iesu surie mi
sana ta nga tsorubeit se Lasaro.

E Iesu a nga rubukien i Ierusalem malan mi kovakova ka leong
(Mataio 21:1-11; Marko 11:1-11; Luka 19:28-40)

12 Simi ra vemusurie, mi bineit leong ian gi ta
nga nemei simi Nginu Pasova, gi nga rongovan e
Iesu va ta nga veis nemei i Ierusalem.
13 Ma gi nga poro bu pakapaka bebei nge ra
suoeie, ma gi nga vakaek nge koupkoup,

"Osana!
E Raban ta vatamase eie ese ta nemei ngan mi
asan mi Nguts!
E Raban ta vatamase mi kovakova ka leong sibu
Israel!"

14 E Iesu a nga vorotan mi natu dongki ma a
nga ka i popon, malan mo mi Pakpak Leong ta
pevien,
15 "Kian va e ta motou, e Natuon vevien i Sion!
Dengarie, ma kovakova ka leong a nemei,
a kesie mi natu dongki."

12:13 Osana - mi namani Iburu ma man vuevue va "Vatoa ine."
12:13 PSA 118:25,26 **12:15** ZEC 9:9

16 Vourvour, ken sar madar tovtov gi kap nga
katsep surie ine bu kepineits kokouk. Eiekesen i
murien e Iesu ta nga suvuon man matvinavaso,
gi nangba nga katsep va ine mi vinavataor simi
Pakpak Leong a nga vakokoit surie e Iesu, ma
buer va ine bu kepineits a nga tsorubeit tuktuk
seie.
17 Io, mi kulou ian gi ta nga mon meie eie sien
ta nga kukuo e Lasaro simi monmon nge vatoa
e Lasaro simi miensei, gi nga vor ve poutspouts
ngan misa ta nga tsorubeit.
18 Palan mi kulou gi nga ra suoeie e Iesu, simi
vunan gi te nga rongomie va a nga tsana ine mi
totourlekier ni vovokudier.
19 Io, bu Parisaio gi nga vevuor i kotubugie,
“Pare, giet ta kap tsang vaotie te ka kepineits.
Pare, mi mangmagoso enaenamon kokouk gi te
vemusurie eie!”

E Iesu a nga peterie ken miensei

20 Kavo mei segie bu Grik gi nga nomeie egie
ese gi ta nga rakot i Ierusalem nia ra rengeir ine
simi Nginu Pasova.
21 gi nga ra vorotan e Pilipo kovuni i Betsaida
simi enamon leong i Galili, ma gi nga vereie, “Ka
leong, gei lalaro pare e Iesu.”
22 E Pilipo a nga ra pengan se Andre. Io, e
Andre meie e Pilipo guor nga ra pengan se Iesu.
23 E Iesu a nga kuil nama, “Mi keipkepide ra
a te beit va e Natuon mi Ka ta suvuon man
matvinavaso.
24 O oeng tuktuk senga, sien va ka pidepide wit
ta kap kor simi kaber nge mesei, ta mon mi pei

kes mo. Eiekesen sien va ta mesei, ta vua ngan
palan bu vuovuo.
25 Eie ese ta tovie ken tino, ta votsorovie, ma eie
ese ta karto ken tino ine simi kaber, ta suvuon mi
tino rovoriu.
26 Eie ese ta tsatsang seou ta ngas vemusurie
iou, ma ivie o ta mon en, kong petspets buer ta
mon meie iou en. Mi Tam ta tienengan mi mei
ese ta tsatsang seou.

27 "Ma ine mi aroung a moungmoung. Ma vasa
o ta pevien? O ta pevien, 'Tama, vatoa iou ian
simi keipkepide ra'? A kap, ine arie mi vunan o
nga nemei va nian ine mi keipkepide ra.
28 Tama, vutuir vasangan man matvinavaso mi
asa!"

Samo mi ien a nga pevien kovuni simi rangit,
"O te nga vutuir vasangan man matvinavaso, ma
o ta vutuir vasangan te buer."
29 Mi bineit gi ta nga mon ian en nge rongomie
ine, gi nga pevien va mi tengteng. Ma bu mei
mene gi nga pevien va mi angelo a nga vakokoit
sien.

30 Ma e Iesu a nga pevien, "Ine mi ien a beit
nian manga kalekalei, ma kap va nioung.
31 Mi keipkepide ra va e Raban ta viertan
mi mangmagoso enaenamon a te beit, ma tate
kareir rivie man ka leong ine mi mangmagoso
enaenamon.
32 Eiekesen, simi ra va gi ta tsuok terie iou i kur
simi koitskoits, o ta teie mi kulou kokouk nemei
seou."
33 A nga pevien ne nia vasangan segie mi sana
suada miensei va ta nga mesei ngan.

34 Mi bineit gi nga kuil nama, “Gei te nga
rongomie simi Pakpak Leong va mi Messia ta
tino rovoriu, ma vasa e si pevien, ‘E Natuon mi
Ka gi ta ngas tsuok terie i kur simi koitskoits’?
Ese ine e Natuon mi Ka?”
35 Io, e Iesu a nga oeng segie, “Mi Berber ta kap
mon potaram meie nga. Veis, sien mi Berber ta
ngas mon meie nga, terengien va mi ngingi ta
kap mang tseiptseiprio nga. Eie ese ta veis simi
ngingi a kap telekiran va ivie a rakot en.
36 Nga vodovodon tuktuk ine simi Berber sien
ta ngas mon, terengien va nga ta mang tsorubeit
bu natuon mi Berber.” E Iesu a te nga vokokotie
ine bu kepineits ma a nga sorvekena gie nge
kokoiv.

Bu Iuda gi kap ngas nga vodovodon tuktuk

37 Misasien e Iesu tate nga tsana ine bu
totourlekier ni vovokudier i matagie bu Iuda, gi
kap ngas nga vodovodon tuktuk sien.
38 Ine mi kepineits a nga tsorubeit tuktuk nia
vara tuktuk ngan mi namanien e Isaia mi propet
ian ta pevien,

“Mi Nguts, ese a te nga vodovodon tuktuk si kegei
sar nama
ma se ese mi Nguts a te nga vasangan mi
ngesengesien?”

39 Eiekesen gi kap nga oit nia vodovodon
tuktuk, malan e Isaia ta nga vokokotie buer.

40 “E Raban a te nga vakale bu katsomatagie

12:38 ISA 53:1

ma a te nga vara papan ngan bu arogie,
terengien gi ta kap mang oit nia dedeng ngan bu katsomatagie,
ma gi ta kap mang oit nia katsep ngan bu arogie,
nge vodon vuris, ma o ta kap mang vatoa gie."

41 E Isaia a nga vokokotie ine surie e Iesu, simi
vunan a te nga pare man matvinavaso mi Messia.
42 Palan mi kulou meie bu muomuo sibu Iuda,
gi nga vodovodon tuktuk se Iesu. Eiekesen gi kap
nga vasangan kegi sar vodovodon tuktuk simi
vunan gi nga motou va bu Parisaio gi ta masi
nga matokera gie si kegi sar vona rengeir.
43 Simi vunan gi nga lalaron beitsak mi ti-
etienengei kuvu simi ka rio mi tietienengei kuvu
se Raban.
44 Ma e Iesu a nga koup pevien, "Eie ese ta
vodovodon tuktuk seou, eie a kap vodovodon
tuktuk seou mo, eiekesen simi Ka ese ta nga tura
iou.
45 Eie ese ta dengarie iou, a pare mi Ka ese ta
nga tura iou.
46 O nga nemei ine simi mangmagoso enaena-
mon malan va mi Berber, terengien va mi kulou
kokouk gi ta vodovodon tuktuk seou gi ta kap ba
mon simi ngingi.
47 "Egie ese gi ta rongomie bu namaniung
eiekesen gi kap vemusurie gie, o ta kap vuortie
gie surie, simi vunan o kap nga nemei nia
votorosie mi mangmagoso enaenamon eiekesen

12:40 ISA 6:10

o nga nemei nia vatoa mi mangmagoso enaenamon.
48 Eiekesen mi mei a mon nia vuortie egie ese
gi ta purusie iou ma bu namaniung. Mi nama o
tate nga vokokotie, arie eie ta vuortie gie simi ra
vekvekitip.
49 Simi vunan o kap nga vakokoit ngan kong
lalaron keseung, eiekesen mi Tam ese ta nga tura
iou a nga oeng ngeisngeis seou ngan misa va o
ta ngas vokokotie.
50 O telekiran va ken nama ngeisngeis arie mi
petsuon mi tino rovoriu. Io, misa o ta vokokotie
arie mo misa mi Tam tate nga pengan seou nia
vokokotie.”

13

E Iesu a nga suruvie bu kamegie ken sar madar tovtov

1 Mi ra i muan mi rangi Nginu Pasova a nga
beit. E Iesu a nga telekiran va mi keipkepide ra a
te nga beit va ta sorvekenan ine mi mangmagoso
enaenamon nge rakot simi Tam. Ma a nga ko
tovie ken kulou gi ta nga mon simi mangmagoso
enaenamon, ma a nga tovie gie oit si ken ra
vekvekitip.
2 Sien e Iesu ma ken sar madar tovtov gi ta nga
ngou kokouk, ma mi kovan bu tsaka moromoruo
a te nga muna terie mi vienviendon i aron e
Iudas Iskariot, e natuon e Simon, va ta nga roev
terie e Iesu.
3 E Iesu a nga telekiran va mi Tam a nga terie
bu kepineits kokouk i riman. Ma buer a nga

telekiran va a nga kuvu se Raban ma ta ba muer
rakot se Raban.
4 Io, a nga tamtuir sorvekenan mi korot nia
ngou nge kaor rivie man tsetstseik ka i marar,
ma a nga rorosan mi dondou i kinorotuon.
5 Samo a nga soan mi da i aron mi utut, ma
a nga vakaek nge suruvie bu kamegie bu madar
tovtov nge vopura gie ngan mi dondou ta nga
rorosan i kinorotuon.
6 Io, a nga nemei se Simon Petro. Ma e Petro
a nga oeng sien, “Mi Nguts, vasa, e ta suruvie ba
kameung?”
7 E Iesu a nga kuil nama sien, “Ine, e kap
telekiran misa o tsana, eiekesen e ta ba telekiran
ba i muir.”
8 E Petro a nga pevien, “Kian va e ta suruvie
ba kameung!”

Ma e Iesu a nga pevien, “Sien va o ta kap
suruvie ba kame, a kap ke ka baitutuir meie iou.”
9 E Simon Petro a nga kuil nama sien, “Mi
Nguts, kap va ba kameung mo, eiekesen suruvie
ba rimoung ma mi kovoung buer!”
10 E Iesu a nga pevien, “Eie ese tate nga sisi, a
te tsorubeit melemelen te. Ma a pinat surie mo
nia suruvie ba kamen. Enga nga te melemelen,
eiekesen kap va enga kokouk.”
11 E Iesu a te nga telekiran va ese ta nga roev
terie eie. Arie mi vunan a nga pevien, “Kap va
enga kokouk nga melemelen.”
12 Io, sien e Iesu tate nga suruvie bu kamegie,
a nga tseik muerngan man tsetstseik ma a nga
muerengei rakot si ken mogomogos simi tsur.

Ma a nga virei, “Nga telekiran misa o tate tsana
senga?
13 Nga ko vuotongie iou va eou mi vavvasengei
ma mi Nguts, ma a duis simi vunan arie eou.
14 Eou manga Nguts ma manga vavvasengei. O
te suruvie bu kamenga. Enga buer nga ta ngas
vesuruiv ngan bu kamenga.
15 O te vutuir vasangan mi puppuo senga surie
va nga ta ngas tsana malan o te tsana senga.
16 O oeng tuktuk senga, a kap ka petspets
a leong rio man ka leong ma a kap ka ka ni
tinuturei a leong rio mi ka ta turan.
17 Io, nga te telekiran ine, ma mi nires leong ta
mon senga sien va nga ta tovtov ngan.

E Iesu a nga peterie va mi mei ta nga roev terie eie
(Mataio 26:20-25; Marko 14:17-21; Luka 22:21-23)

18 “O kap vakokoit surie nga kokouk. O telekira
gie egie ese o ta nga vile gie. Eiekesen mi
nama simi Pakpak Leong a pevien ne, ‘Eie ese
ta tsutsuok meie iou si mong nginonginou a te
murien veie iou.’ Ma ine mi nama ta ngas
tsorubeit tuktuk.
19 “O pengan senga ine i muan va ta tsorubeit,
terengien va nga ta mang vodovodon tuktuk va
eou mi Messia sien va ine ta tsorubeit.
20 O oeng tuktuk senga, eie ese ta suguo ka mei
o ta turan, a suguo iou, ma eie ese ta suguo iou
a suguo mi Ka ta nga tura iou.”
21 Sien e Iesu tate nga pevien ne, a nga aor
tsak ma a nga vavatei katsep nge pevien, “O oeng

13:18 PSA 41:9

tuktuk senga, mi mei kes senga ta roev terie iou
simi matakorot."
22 Bu madar tovtov gi nga vevededeng nge gie
keskes, ma gi nga sesebetei va a nga oeng terie
se ese ine mi nama.
23 Mi meinmenien bu madar tovtov eie ese mi
aten e Iesu, a nga mogos i babaren.
24 E Simon Petro a nga teik mat rakot sien nge
pengan, "Vereie, a pengan ese?"

25 Samo a nga vevedikeir se Iesu nge vereie,
"Mi Nguts, ese ian?"

26 E Iesu a nga kuil nama, "O ta tsonga mi poko
tsoik i aron mi koi ngongou ma o ta terie sien,
arie eie mi ka." Samo a nga poro mi poko tsoik
nge tsonga ma a nga terie se Iudas, e natuon e
Simon Iskariot.
27 Ian ngas te, sien e Iudas ta nga poro mi tsoik,
e Satan a nga rubukien sien.

E Iesu a nga pevien sien, "Lalapus nge tsana
mi sana e ta visi tsana!"
28 Eiekesen kap ka mei segie gi ta nga mogos
viririsie mi tsur ngongou a nga katsep simi sana
mi vunan e Iesu ta nga vokokotie ine rakot sien.
29 E Iudas a nga ko naneie mi puol lakep. Ma
surie ine, bu mei segie bu madar tovtov gi si
nga vodon va e Iesu a nga oeng sien va ta nga
rakot nge vorie misa gi ta nga pinat ngan simi
nginou, o, va ta nga ra terie kavo kepineits sibu
sinaortsak.
30 I muir sien e Iudas ta nga poro ine mi poko
tsoik, a nga rovotsour ian ngas te. Ma a te nga
kati.

E Iesu a nga peterie va e Petro ta nga vamoie eie

31 Io, sien e Iudas tate nga rovotsour, e Iesu a
nga pevien, “Ine, man matvinavaso e Natuon mi
Ka ta tsorubeit vasvas, ma man matvinavaso e
Raban ta tsorubeit vasvas surie Eie.
32 Sien va man matvinavaso e Raban ta
tsorubeit vasvas surie Eie, e Raban buer ta vutuir
vasangan man matvinavaso e Natuon mi Ka ian
ngas te.
33 “Bu natung, o ta kap mon potaram meie nga.
Nga ta ba nesie iou. Ma ine o pengan senga buer
misa o tate nga pengan sibu muomuo sibu Iuda;
nga kap oit nia beit simi korot o ta rakot en.
34 “Io, mi vuna vinuor vour o ta terie senga va
nga ta ngas totoiv ververkis. Nga ta ngas totoiv
ververkis malan o ta nga tovie nga.
35 Sien va nga ta totoiv ververkis, io, mi kulou
kokouk gi ta telekiran va enga kong sar madar
tovtov.”
36 E Simon Petro a nga virei, “Ivie e ta rakot en,
mi Nguts?”
E Iesu a nga kuil nama, “Ine, e kap oit nia
vemusurie iou ivie va o ta rakot en. Eiekesen
i muir, e ta ba so vemusurie iou.”
37 E Petro a nga virei, “Mi Nguts. Surie misa
o ta kap oit nia vemusurie no ine? O rorois nia
maet surie no!”
38 E Iesu a nga kuil nama, “Vasa, e rorois nia
maet surie iou? O oeng tuktuk sevoi, i muan va
mi to ta kurkuku, e ta so vamoie iou votour!”

14

E Iesu a nga vamada ken sar madar tovtov

1 E Iesu a nga oeng si ken sar madar tovtov,
"Kian va nga ta aor tsak. Vodovodon tuktuk se
Raban ma vodovodon tuktuk buer seou.
2 I aron ken vonuo e Tamoung a palan bu korot
nia mon en. Sien va a kap, va o nga pengan
senga. O ta ra tsang rorois ngan kavo korot
nianga.
3 I murien va o ta ra tsang rorois ngan kenga
korot, o ta ba muerengei nge kerie nga, terengien
va nga ta mang ra mon ivie o ta mon en.
4 Nga telekiran mi rosar rakot ivie o ta rakot
en."

E Iesu eie mi Rosar rakot simi Tam

5 E Tomas a nga pevien sien, "Mi Nguts, gei kap
telekiran ivie e ta rakot en. Vasa gei ta telekire
venengan ine mi rosar?"
6 E Iesu a nga kuil nama sien, "Eou mi rosar,
mi tuktuk, ma mi tino. Kap ka mei a oit nia beit
se Tamoung si ka rosar mene eiekesen seou mo.
7 Sien va nga te telekira iou, va nga telekiran
buer e Tamoung. Ma vakaek ine, nga telekiran
ma nga te dengarie."
8 E Pilipo a nga pevien sien, "Mi Nguts, vasan-
gan segei mi Tam va ta mang vaotie gei."
9 E Iesu a nga kuil nama, "A te nga potaram te
o nga mon meie nga, ma e kap ngas telekira iou,
Pilipo? Eie ese tate pare iou, a te pare mi Tam.
Surie misa e ta pevien, 'Vasangan segei mi Tam?'
10 Vasa, e kap vodovodon tuktuk va o tino
simi Tam ma mi Tam a tino seou? Bu nama o
ta vokokotie rakot sevoi, a kap vemusurie kong
lalaron. Mi Tam ese ta tino seou, a tsana ken
tsientsang.

11 Vodovodon tuktuk va o tino se Tamoung
ma e Tamoung a tino seou. Sien va ta kap,
vodovodon tuktuk surie mi tsinatsangoung.
12 O oeng tuktuk senga, eie ese ta vodovodon
tuktuk seou, ta tsana malan o ta tsana. Ma ta
tsana buer bu kepineits leong rio misa o ta nga
tsana, simi vunan o ta rakot se Tamoung.
13 Ma o ta tsana bu sana nga ta no surie simi
asoung, terengien va e Tamoung ta mang suvuon
man matvinavaso surie e Natuon.
14 Sien va nga ta nongie iou ngan ka sana
kepineits simi asoung, o ta tsang vaotie.

Ken kinubuits e Iesu surie mi Moromoruo Tamat

15 "Sien va nga ta tovie iou, nga ta vemusurie
kong sar nama ngeisngeis.
16 O ta nongie mi Tam, ma eie ta terie senga mi
Ka ni kuilkuil mene, va ta mang mon meie nga
sibu ra bu ra.
17 Eie mi Moromoruo Tamat ian ta vasangan
mi tuktuk. Mi mangmagoso enaenamon a kap
oit nia suvuon, simi vunan a kap pare ma a
kap telekiran. Eiekesen enga nga telekiran, simi
vunan a te mon meie nga ma ta tsegerie nga.
18 O ta sorvekena nga eiekesen o ta kap sunuir
va nga ta mon malan bu natu tenei. O ta ba
nemei senga.
19 Ta kap potaram mo, ma mi mangmagoso
enaenamon ta kap ba pare iou, eiekesen enga
nga ta ba pare iou, simi vunan o tino, ma enga
buer nga ta tino.

20 Ian simi ra, nga ta telekiran va o tino se
Tamoung, ma enga nga tino seou, ma o ta tino
senga.
21 Eie ese ta rong poro kong sar nama ngeis-
ngeis nge vemusurie gie, arie eie ese a tovie iou.
Ma e Tamoung ta tovie eie ese ta tovie iou. Eou
buer o ta tovie ma o ta vasanga iou sien."

22 E Iudas (kap va e Iudas Iskariot) a nga pevien
sien, "Mi Nguts, ta mang sa va e ta vasanga
no segei, eiekesen simi mangmagoso enaenamon
kap?"

23 E Iesu a nga kuil nama sien, "Eie ese ta tovie
iou, ta vemusurie kong nama. Ma e Tamoung ta
tovie. Ma egor e Tamoung gor ta me tino seie.
24 Eie ese ta kap tovie iou, a kap vemusurie
kong sar nama, ma ine mi nama nga ta rongomie
a kap va seou, eiekesen a kuvu se Tamoung ese
ta nga tura iou.

25 "O te nga pengan senga ine sien o ta nga mon
meie nga.
26 Eiekesen mi Ka ni kuilkuil, mi Moromoruo
Tamat, ese e Tamoung ta turan simi asoung,
eie ta vasangan senga bu kepineits kokouk ma
ta oeng veteringa nga ngan bu sana o tate nga
pengan senga.
27 Mi molu o ta sorvekene terie senga. Arie
kong molu o terie. O kap terie senga malan mi
mangmagoso enaenamon ta tabeir. Kian va nga
ta aor tsak nge motou.

28 "Nga te nga rongomie va o nga pengan senga
malan ine, 'O ta sorvekena nga, eiekesen o ta ra
muerengei nemei senga.' Sien va nga tovie iou,

va nga res va o ta rakot se Tamoung, simi vunan
eie a tsiroup seou.
29 O te muna peterie misa va ta tsorubeit,
terengien va nga ta mang vodovodon tuktuk ine
simi kepineits va ta tsorubeit.
30 O ta kap vakokoit potaram meie nga, simi vu-
nan man ka leong mi mangmagoso enaenamon
ta nemei. Eie a kap oit ngeisngeis rio iou.
31 Eiekesen mi mangmagoso enaenamon ta
ngas telekiran va o tovie mi Tam. Arie mi
vunan o tsana mi sana e Tamoung ta nga oeng
ngeisngeis ngan seou.
"Lalapus ma, giet tate veis.

15

Mi vain ma bu rakarakan

1 "Eou mi vain tuktuk ma e Tamoung eie mi ka
nennei tau vain.
2 A ko tar rivie bu rakrak seou gi ta kap ko vua.
Io, bu rakaraka vain gi ta vua a ko tov putiputi
gie surie va gi ta mang vua palan.
3 Enga nga te melemelen surie mi nama o tate
nga vokokotie senga.
4 Nga ta ngas tsok seou ma eou o ta ngas tsok
senga. A kap ka rakaraka vain a ko vua sien va ta
kap tsok simi vain. Enga buer nga ta kap oit nia
vua ngan kavo vuovuo sien va nga ta kap tsok
seou.
5 "Eou mi vain, enga bu rakarakan ine mi vain.
Sien va ka mei ta tsok seou ma o ta tsok sien, eie
ta vua ngan kavo vuovuo palan. Sien va nga ta
kap tsok seou, nga ta kap oit nia tsang vaotie ka
kepineits.

6 Sien va ka mei ta kap tsok seou, eie ta malan
bu rakaraka ei gi ta tomekan nge mamarongo,
ma gi ta sere tou nge gie ma gi ta tomeke terie
simi leing nge tunie.
7 Sien va nga ta tsok seou ma kong nama a mon
i aronga, nga ta nongie mi sana kepineits nga ta
lalaron, ma nga ta suvuon ine mi kepineits.
8 E Tamoung ta suvuon mi matvinavaso sien va
nga ta vua ngan bu vuovuo palan ma ta vasangan
va enga kong sar madar tovtov.

9 "Malan e Tamoung a ko tovie iou, eou buer o
tovie nga. Nga ta ngas mon i aron kong tentoiv.
10 Sien va nga ta vemusurie kong sar nama
ngeisngeis, nga ta mon i aron kong tentoiv,
malan o ta vemusurie ken sar nama ngeisngeis
e Tamoung ma o mon i aron ken tentoiv.
11 O te pengan senga ine mi kepineits,
terengien va kong nires ta mang mon i aronga,
ma va kenga sar nires ta mang me tsorubeit pu.
12 Kong nama ngeisngeis a malan ine, 'Nga ta
ngas totoiv ververkis nge nga malan o ta tovie
nga.'
13 Mi vuna tentoiv tuktuk a oit va ta tsourbeit
vasvas sien va ka mei a tsupuk rivie ken tino nia
kulie bu palapalan.
14 Enga bu polopoloung sien va nga ta ve-
musurie kong sar nama ngeisngeis.
15 O ta kap vuotongie va enga bu petspets, simi
vunan mi petspets a kap telekiran mi sana man
ka leong ta tsana. Io, o te vuotongie nga va enga
bu polopoloung, simi vunan bu kepineits o ta nga
rongomie se Tamoung o te pengan senga.

16 Nga kap nga vile iou, eiekesen eou o nga vile
nga nia ra tsatsang nge vua ngan kavo vuovuo
ian ta mon rovoriu. Io, e Tamoung ta terie senga
mi sana kepineits nga ta nongie simi asoung.
17 Ine arie kong nama ngeisngeis. Nga ta ngas
totoiv ververkis.

Mi mangmagoso enaenamon ta karto bu madar tovtov

18 "Sien va mi mangmagoso enaenamon ta
karto nga, nga ta vodonomie va a nga muna
karto iou.
19 Sien va enga mi kuoluon mi mangmagoso
enaenamon, va a nga tovie nga. Eiekesen enga
kap va mi kuoluon. Io, o te nga viel tsana nga
kuvu simi mangmagoso enaenamon, ma arie mi
vunan a ko karto nga.
20 Nga vodonomie mi nama o tate nga
vokokotie senga ven ne, 'A kap ka petspets a
leong rio man ka leong.' Sien va gi te vikikinie
iou, gi ta vikikinie nga buer. Sien va gi te rorong
si kong nama, gi ta rorong si kenga sar nama
buer.
21 Gi ta tsang malan ngan senga ine simi vunan
enga kong sar madar tovtov, ma gi kap telekiran
mi Ka ese ta nga tura iou.
22 Sien va o kap nga nemei nge me vakokoit
segie, va gi kap oit nia maduo surie kegi sar
sinavei tsokor. Eiekesen ine, kap man ka namani
tuir bibirit si kegi sar sinavei tsokor.
23 Eie ese ta karto iou, a karto buer e Tamoung.
24 Sien va o kap nga tsana i kotubugie bu
kepineits ni vovokudier ian kap ka mei mene a
oit nia tsana, va gi kap oit nia maduo surie kegi

sar sinavei tsokor. Eiekesen ine, gi te nga pare
bu kepineits o ta nga tsana, ma gi karto iou ma
e Tamoung buer.
25 Eiekesen gi te nga tsana ine nia vara tuktuk
ngan misa gi ta nga vataro simi Pakpak Leong
malan ne, ‘Gi karto iou eiekesen kap ka vunan.’
26 “O ta turan mi Ka ni kuilkuil, mi Moromoruo
Tamat ian ta vasangan mi tuktuk. Eie ta nemei
kuvu se Tamoung, ma ta vavatei katsep nge iou.
27 Ma enga buer nga ta vavatei katsep, simi
vunan nga te nga mon meie iou vakaek simi
tsuoktsuok vakaek.

16

1 “Bu kepineits kokouk o te pengan senga,
terengien va nga ta kap mang veis bebeir.
2 Bu Iuda gi ta matokera nga si kegi sar vona
rengeir, eiekesen mi keipkepide ra va ta beit va
gi ta kenvamate nga nge vodon va gi tsatsang se
Raban.
3 Gi ta tsana ine bu kepineits simi vunan gi kap
ngas telekiran mi Tam ma eou.
4 O te pengan senga ine bu kepineits, terengien
va nga ta mang vodonomie misa o te nga
vakokoit surie gie, sien va ine bu kepineits va
ta tsorubeit. O kap nga pengan senga vourvour
simi vunan o nga mon meie nga.

Mi tsinatsangan mi Moromoruo Tamat

5 “Eiekesen ine, o ta rakot seie ese ta nga tura
iou, ma kap ka mei senga a vereie iou, ‘Ivie e ta
rakot en?’

15:25 PSA 35:19; PSA 69:4

6 Nga vous ngan mi aor tsak simi vunan o te
vokokotie ine bu kepineits senga.
7 Eiekesen o oeng tuktuk senga, surie manga
kalekalei, o ta sorvekena nga. Sien va o ta kap
sorvekena nga, mi Ka ni kuilkuil ta kap ra nemei
senga. Eiekesen sien va o ta veis, o ta ra turan
nemei senga.
8 Eie ta ra nemei, ma ta me oeng matan mi
kulou simi mangmagoso enaenamon surie kegi
baitutuir simi sinavei tsokor, simi sinavei duis,
ma simi sinavei nia viertan mi kulou.
9 Eie ta me oeng matan surie kegi baitutuir simi
sinavei tsokor, simi vunan gi kap vodovodon
tuktuk seou.
10 Eie ta me oeng matan surie kegi baitutuir
simi sinavei duis, simi vunan o ta kien simi Tam,
ma nga ta kap ba oit nia pare iou.
11 Eie ta me oeng matan surie kegi baitutuir
simi sinavei nia viertan mi kulou, simi vunan
man ka leong mi mangmagoso enaenamon a te
nga tuir simi vinuor.

12 “O suvuon palan bu kepineits mene nia
pengan senga, eiekesen nga kap oit nia telekire
ruobata gie.
13 Eiekesen, sien mi Moromoruo Tamat ian ta
vasangan mi tuktuk va ta nemei, eie ta muonge
nga rakot simi tuktuk. Eie ta kap vokokotie ve-
musurie ken lalaron kesen, eiekesen ta vokokotie
mo misa ta rongomie ma ta vakatsepa senga
misa va ta ba beit.
14 Eie ta vutuir vasangan mong matvinavaso,
simi vunan ta vasangan senga misa ta poro seou.
15 Bu kepineits kokouk se Tamoung, arie seou.

Arie mi vunan o te pevien va mi Moromoruo
Tamat ta vasangan senga misa ta poro seou.
16 “Ta kap potaram te va nga ta kap pare iou,
ma ta kap potaram te buer, va nga ta ba pare
iou.”

Kegi aor tsak bu madar tovtov ta tsorubeit mi nires

17 Bu mei mene si ken sar madar tovtov e Iesu
gi nga vevirei nge gie kesegie, “Misa mi vunan
ine mi nama ta pevien, ‘Ta kap potaram te va nga
ta kap pare iou, ma ta kap potaram te buer, nga
ta ba pare iou.’? Ma misa mi vunan ine mi nama
ta pevien, ‘Simi vunan o ta kien se Tamoung.’?”
18 Io, gi nga pevien, “Ma misa mi vunan ta
pevien, ‘Ta kap potaram te?’ Giet kap telekiran
misa a vakokoit surie.”
19 E Iesu a nga telekiran va gi nga lalaro
vosuoreie ngan ine, io, a nga pevien segie, “Nga
vevirei nge nga kesenga va misa mi vunan o ta
pevien ne, ‘Ta kap potaram te va nga ta kap pare
iou, ma buer ta kap potaram te va nga ta ba pare
iou’?
20 O oeng tuktuk senga, nga ta aor tsak nge
ta, eiekesen mi mangmagoso enaenamon ta res.
Nga ta aor tsak, eiekesen kenga aor tsak ta vuris
nge tsorubeit mi nires.
21 Mi vevien va ta pan ken madar ta rongmet-
sikien mi vinavasor, simi vunan ken keipkepide
ra a te beit, eiekesen sien tate kava ken natu
madar, ta vodon punan mi vinavasor, simi
vunan a res va mi natu madar a te beit ine simi
kaber.

22 Io, ine, enga buer nga suvu aor tsak, eiekesen
o ta ba buer pare nga ma nga ta res ma a kap ka
mei ta por tsana kenga nires.
23 Ian simi ra, nga ta kap vosuoreie iou surie ka
kepineits. O oeng tuktuk senga, mi Tam ta terie
senga misa nga ta nongie simi asoung.
24 Oit ine, nga kap ngas nongie iou ngan ka
kepineits simi asoung. Nga ta no ma nga ta so
suvuon, va kenga nires ta mang tsorubeit pu.
25 "O nga vokokotie bu kepineits ngan bu nama
puppuo, mi keipkepide ra ta beit va o ta kap
ba vakokoit simi nama puppuo, eiekesen o ta
vakokoit katsep ngan mi Tam.
26 Ian simi ra, nga ta no simi asoung. O kap
pevien va o ta nongie mi Tam kenga,
27 simi vunan mi Tam kesen a tovie nga, surie
nga te nga tovie iou ma nga te nga vodovodon
tuktuk seou va o nga kuvu se Raban.
28 O nga kuvu simi Tam nge beit simi mang-
magoso enaenamon. Ma o ta sorvekenan ine mi
mangmagoso enaenamon nge muerengei rakot
simi Tam."
29 Samo ken sar madar tovtov e Iesu gi nga
pevien, "Pare, e nangba vakokoit katsep, ma e
kap vakokoit ngan te bu nama puppuo.
30 Ine, gei nangba katsep va e telekiran bu
kepineits kokouk, ma e kap pinat surie ka mei
va ta vosuoreie no ngan kavo virevirei. Io, gei
vodovodon tuktuk va e nga kuvu se Raban."
31 E Iesu a nga kuil nama, "Nga te vodovodon
tuktuk nangba?
32 Nga rorong! Mi keipkepide ra ta beit, ma a
te beit va nga ta mon vepitsitsei, mi mei keskes

si ken enamon. Nga ta sorvekena iou, eiekesen
o kap mon keseung, simi vunan mi Tam a mon
meie iou.
33 "O te pengan senga ine bu kepineits,
terengien va nga ta mang suvuon mi molu surie
iou. I aron mi mangmagoso enaenamon nga ta
suvuon mi tsienakor leong, eiekesen bu aronga
ta ngas ngeisngeis! Simi vunan o te tseiptseiprio
mi mangmagoso enaenamon."

17

Ken nono e Iesu surie eie kesen

1 I murien e Iesu tate nga vokokotie ine bu
kepineits, a nga dedeng kien i kur simi rangit nge
pevien,
"Tama, mi keipkepide ra a te beit. Vutuir
vasangan man matvinavaso e Natu, terengien
va e Natu ta vutuir vasangan ma matvinavaso.
2 E te nga terie sien mi duis va ta kovan mi
kulou kokouk terengien va ta mang terie mi tino
rovoriu segie ese e tate nga terie sien.
3 Ine arie mi tino rovoriu, va gi ta mang
telekira no, evoi mi Raban tuktuk a kes mo, ma
buer va gi ta telekiran e Iesu Karisito ese e ta nga
ture nemei ngan.
4 O nga vutuir vasangan ma matvinavaso
simi kaber surie o te tsang vaton ine mi
tsientsang e ta nga terie seou nia tsana.
5 Ine, Tama, vutuir vasangan mong
matvinavaso i mata ngan mi matvinavaso ian
nata ta nga suvuon i muan mi vinagoso.

E Iesu a nga no surie ken sar madar tovtov

6 “Ma o te nga vasanga no segie ese e ta nga
terie seou kuvu simi mangmagoso enaenamon.
Egie sevoi ma e nga terie gie seou ma gi nga
vemusurie ke sar nama.
7 Ine, gi te telekiran va bu kepineits kokouk
e ta nga terie seou, a kovuni sevoi.
8 Bu nama kokouk e ta nga terie seou, o te
terie segie ma gi te suvuon. Ma gi katsep tuktuk
va o nga kuvu sevoi, ma gi vodovodon tuktuk va
e nga tura iou.
9 O no kegie. O kap no ken mi mangmagoso
enaenamon, eiekesen kegie ese e ta nga terie
seou simi vunan egie sevoi.
10 Mi kulou kokouk ian va seou, arie sevoi,
ma ian va sevoi, arie seou. Ma egie gi nga vutuir
vasangan mong matvinavaso.
11 O ta kap ba mon simi mangmagoso
enaenamon, eiekesen egie gi ngas mon simi
mangmagoso enaenamon. Ma o nemei sevoi.
Tama melemelen, pernge gie ngan mi asa, mi as
ian e tate nga terie seou, terengien va gi ta mang
tsorubeit kes malan enatau nata ta kes.
12 Sien o ta nga mon meie gie, o nga pernge
gie ngan mi asa ian e tate nga terie seou. Ma o
nga pernge gie va kap ka mei segie ta nga tsereiv.
Eiekesen mi mei mo ese tate nga mon ine simi
rosar nia tsereiv terengien va mi Pakpak Leong
ta mang tsorubeit tuktuk.
13 “Ma ine, o nemei sevoi ma o nga vokokotie
ine bu kepineits simi ra o ta ngas nga mon
simi mangmagoso enaenamon terengien va gi
ta mang suvuon kong nires ian va ta tsorubeit
tuktuk si kegi tino.

14 Ma ke nama o te nga terie segie eiekesen
mi mangmagoso enaenamon a nga karto gie,
simi vunan a kap va egie mi kuoluon mi mang-
magoso enaenamon malan eou buer kap va mi
kangien mi mangmagoso enaenamon.
15 O kap nongie no va e ta por tsana gie ine
simi mangmagoso enaenamon, eiekesen va e ta
pernge gie simi Tsaka Ka.
16 A kap va egie mi kuoluon mi mangmagoso
enaenamon malan eou buer kap va mi kangien
mi mangmagoso enaenamon.
17 Vokunie gie ngan mi tuktuk. Ke nama eie
mi tuktuk.
18 Malan e ta nga tura iou nemei simi
mangmagoso enaenamon, eou buer o te nga tura
gie rakot simi mangmagoso enaenamon.
19 O nga teir putan kong tino sevoi nian magi
kalekalei, terengien va egie buer gi ta mang teir
putan tuktuk kegi sar tino sevoi.

E Iesu a nga no surie mi kulou vodovodon tuktuk

20 "Kong nono a kap va surie gie mo,
eiekesen o no buer surie egie ese va gi ta so
vodovodon tuktuk seou surie kegi sar nama
vavakatsep kong sar madar tovtov.
21 Tama, malan enatau nata ta kes, egie
buer gi ta tsorubeit kes nge tsok senatau,
terengien va mi mangmagoso enaenamon ta
mang vodovodon tuktuk va e te nga tura iou.
22 Mi matvinavaso e tate nga terie seou, o te
terie segie terengien va gi ta mang tsorubeit kes
malan enatau nata ta kes.

23 Egei gei kes ma enatau nata kes. Surie
ine, gi ta mang tsorubeit kes tuktuk terengien mi
mangmagoso enaenamon ta telekiran va e nga
tura iou, ma e nga tovie gie malan e ta nga tovie
iou.
24 "Tama, o lalaron va egie ese e ta nga
terie seou, gi ta mon meie iou ivie o ta
mon en, terengien va gi ta mang pare mong
matvinavaso ian e tate nga terie seou surie e
nga tovie iou i muan mi vinagoso.
25 "Tama, e duis rovoriu. Mi mangmagoso
enaenamon a kap telekira no, eiekesen eou o
telekira no. Ma egie ine gi telekiran va e nga
tura iou.
26 Ma o te nga penge vakatsepa mi asa segie,
ma o ta vavakatsep ngas segie, terengien mi
tentoiv e ta nga tovie iou ngan ta mang mon i
arogie ma eou buer o ta mang mon i arogie."

18

Gi nga rakopie e Iesu

1 Sien e Iesu tate nga no voto, a nga tsourarak
meie ken sar madar tovtov simi malaev i Kidron.
Ma ian en mi tau a nga mon. Ma e Iesu ma ken
sar madar tovtov gi nga rubukien en.
2 E Iudas ese ta nga roev terie e Iesu, a nga
telekiran ian mi korot, simi vunan palan bu ra e
Iesu ma ken sar madar tovtov gi nga ko ra beit
kouk en.
3 Samo e Iudas a nga kerie mi kulou ni
minakiur sibu Roma ma mi kulou nennei simi
Vona rengeir leong rakot ian simi tau. Io, bu
prist leong meie bu Parisaio gi nga tura gie ese

gi ta nga sorokie bu bember, a, bu berber, ma bu
kepineits nia veveken.
4 E Iesu a nga telekiran bu kepineits kokouk
va ta nga tsorubeit sien, ma a nga veis rovotsour
nge vereie gie, “Ese nga nesie?”
5 Gi nga kuil nama, “E Iesu kovuni i Nasaret.”
E Iesu a nga pevien, “Arie eou mo ine.” E Iudas
ese ta nga roev terie e Iesu a nga tuir meie gie.
6 Io, sien e Iesu ta nga oeng segie, “Arie eou mo
ine,” gi nga so muer nge kor mutur i keim.
7 Samo e Iesu a te buer nga vereie gie, “Ese nga
nesie?”
Gi nga pevien, “E Iesu kovuni i Nasaret.”
8 E Iesu a nga kuil nama, “O te pengan senga
va arie eou mo ine. Sien va nga ta nesie iou, nga
tsupuk rivie gie ine.”
9 A nga pevien ine nia vara tuktuk ngan mi
nama ta nga vokokotie, “Tama o kap rivie ka mei
kes segie ese e ta nga terie seou.”
10 E Simon Petro a nga suvuon ken kuor
kenken, ma a nga teie vorotsoruo nge ravan ma
a nga tseir rivie mi tateringan ken petspets mi
kovan bu prist. Mi asan ine mi petspets e Malko.
11 E Iesu a nga oeng se Petro, “Teir muerngan
ke kuor si man sovsov! Vasa, o ta kap un te ine
simi koi e Tamoung ta nga terie seou?”

E Iesu a nga tuir i matan bu prist

12 Samo mi kulou ni minakiur sibu Roma
meie magi muomuo ma bu ka nennei simi Vona
rengeir leong, gi nga rakopie e Iesu nge visie.

18:9 Ioanes 6:39

13 Ma gi nga muna kir terie se Annas, eie e
taman ken vevien e Kaiapas ese ta nga kovan bu
prist ian simi avareit.
14 E Kaiapas arie eie ese ta nga vanuo bu Iuda
va ta kalei sien va ka ka kes ta maet surie mi
kulou kokouk.

E Petro a nga vamoie e Iesu vourvour
(Mataio 26:69,70; Marko 14:66-68; Luka 22:55-57)

15 E Simon Petro ma mi madar tovtov mene
guor nga vemusurie e Iesu. Mi kovan bu prist
a nga telekiran ine mi madar tovtov, ma a nga
nomeie e Iesu rakot i mararan ken vonuo mi
kovan bu prist.
16 Eiekesen e Petro a nga mon i marar i
babaren mi rumrubukien. Io, ine mi madar
tovtov, ese mi kovan bu prist ta nga telekiran,
a nga muerengei rovotsour nge ra oeng simi
tetsikevien ta nga naneie mi rumrubukien nge
kir vurukude e Petro.
17 Ine mi tetsikevien ta nga tuir simi rum-
rubukien a nga vereie e Petro, "Arie evoi buer
mi meinmenigie ine bu madar tovtov ine simi
ka, nge?" E Petro a nga kuil nama, "Eou kap."
18 Mi tunga ra te, io, mi kulou nennei simi Vona
rengeir leong ma bu petspets gi te nga tsinga mi
leing ma gi nga tuir viririsie nge mariur sien. Ma
e Petro a nga tuir meie gie nge mariur.

Mi kovan bu prist a nga vereie e Iesu
(Mataio 26:59-66; Marko 14:55-64; Luka 22:66-71)

19 Mi kovan bu prist a nga vereie e Iesu surie
ngan ken sar madar tovtov ma ken sar namani
vinasengei.
20 E Iesu a nga kuil nama sien, “O nga ko
vakokoit i matan bu mei kokouk ma o nga ko
vavasengei i aron bu vona rengeir sibu Iuda ma
mi Vona rengeir leong, ivie mi kulou gi ta ko beit
kokouk en. Ma o kap nga vakokoit muningan
kavo kepineits.
21 Surie misa nga ta vosuoreie iou? Vosuoreie
mi kulou gi ta nga ko rongomie iou. Gi telekiran
misa o tate nga vokokotie.”
22 Sien e Iesu ta nga vakokoit ven ne, mi ka
nennei ian ta nga tuir i babaren a nga pantsie
nge pevien, “Ke sinavei nia kuil nama simi kovan
bu prist, arie ta malan ian?”
23 E Iesu a nga kuil nama sien, “Sien va o
vokokotie ka tsaka nama, e ta vakokoit vakatsepa
misa a tsak. Eiekesen sien va o vokokotie mi
nama duis, surie misa e ta pantsie iou?”
24 Ma gi kap ngas nga ruom rivie mi suo sien.
Io, e Annas a nga turan rakot se Kaiapas, mi
kovan bu prist.

E Petro a nga vamoie e Iesu ba keipkepide ra luo
(Mataio 26:71-75; Marko 14:69-72; Luka 22:58-62)

25 E Simon Petro a ngas nga tuir nge mariur, io,
bu mei gi nga pevien sien, “Arie evoi buer ken
madar tovtov ine mi ka, va gerek?” Eiekesen e
Petro a nga vamoi nge pevien, “Eou kap.”
26 Ma ken petspets mi kovan bu prist, eie e
patsan ian mi ka e Petro ta nga tseir rivie mi

tateringan, a nga pevien, “Vasa, o nga pare no sien e ta nga mon meie i tau?”
27 Samo e Petro a te buer nga vamoi ma ian ngas te mi to a nga kurkuku.

E Iesu a nga tuir i matan e Pilato
(Mataio 27:1,2,11-14; Marko 15:1-5; Luka 23:1-5)

28 Tsoruvovo mokuopkuop, gi nga vavasie e Iesu kuvu simi vonuo se Kaiapas rakot si ken vonuo mi gavana. Ma bu Iuda gi kap nga rubukien simi vonuo, simi vunan gi kap nga lalaro pop vuturungie kegi vinuor nge vara bita nge gie i matan kegi vinuor, terengien va gi ta mang nga nganie mi Nginu Pasova.
29 Io, e Pilato mi gavana a nga rovotsour surie gie nge virei, “Surie misa nga lalaro voturie ine mi ka simi vinuor?”
30 Gi nga kuil nama, “Sien va a kap va eie mi ka tsokor, va gei kap kir terie sevoi.”
31 E Pilato a nga oeng segie, “Enga ngas te, nga ta vuortie ngan kenga vinuor.”
Gi nga kuil nama, “Gei kap suvuon mi duis nia terie ka mei simi miensei.”
32 Gi nga vakokoit malan ine nia tsang vaotie mi nama e Iesu ta nga peterie surie mi sana suada miensei va ta nga maet sien.
33 E Pilato a nga muerengei rubukien i aron mi vonuo ma a nga vereie e Iesu, “Arie evoi mi kovakova ka leong sibu Iuda?”
34 E Iesu a nga kuil nama, “Ine mi virevirei a kuvu sevoi kese? O, bu mei gi pengan be mo sevoi surie iou?”

35 E Pilato a nga kuil nama, “Eou kap va mi
kangi Iuda. Ke sar nama kes ma bu prist leong
gi terie no seou. Misa e nga tsana?”

36 E Iesu a nga kuil nama, “Kong mangmagoso
Nguts a kap mon ine simi mangmagoso enaen-
amon. Sien va kong mangmagoso Nguts a mon
ine simi mangmagoso enaenamon, va kong sar
petspets gi veveken karie iou terengien va bu
muomuo sibu Iuda gi ta kap mang rakopie iou.
Eiekesen kong mangmagoso nguts a kap mon en
ne.”

37 Io, e Pilato a nga vereie, “Arie evoi mi
kovakova ka leong, nge?”

E Iesu a nga kuil nama, “A duis e ta pevien va
eou mi kovakova ka leong. Gi nga kava iou ma
o nga nemei ine simi mangmagoso enaenamon
nia vavatei katsep ngan mi tuktuk. Egie ese gi ta
tino ngan mi tuktuk gi ta rorong seou.”

38 E Pilato a nga virei, “Ma misa ine mi
tuktuk?”

Samo a nga muerengei rovotsour i marar simi
kulou nge pevien, “O kap vorotan ka kepineits
nia voturie eie simi vinuor.
39 Eiekesen simi sinavei sibu tubunga, o ta ngas
vara ketseketseng ngan ka ka tsatsang vinatoreis
simi Nginu Pasova. Nga lalaron va o ta vara
ketseketseng ngan ine mi kovakova ka leong sibu
Iuda?”

40 Gi nga kuil nama sien nge koup, “A kap va
eie, eiekesen e Barabas!” E Barabas eie mi ka
kenken.

19

Gi nga vuor terie e Iesu simi miensei

1 Io, e Pilato a nga kerie e Iesu nge oeng va gi
ta nga beilbeiltsie.
2 Ma mi kulou ni minakiur gi nga ruonie man
kovage ngan mi suo tsotso nge vavatsekie ngan
mi kovan. Ma gi nga vavatsekie ngan mi lavlav
dav.
3 Ma gi nga vakaek nge nemei sien nge pevien,
"E ta tino kuar mi kovakova ka leong sibu Iuda!"
Ma gi nga me pantsie mi matan.
4 E Pilato a te buer nga rovotsour i marar nge
oeng segie bu Iuda, "Pare, o ta kir vorotsoruo
nemei senga va nga ta mang pare va o kap
vorotan ken ka tsienakor."
5 Io, e Iesu a nga rovotsour teie mi kovage suo
tsotso i kovan ma mi lavlav dav i kurikurien. E
Pilato a nga oeng segie, "Nga pare, ine arie mi
ka!"
6 Sien bu prist leong ma bu ka nennei simi
Vona rengeir leong gi ta nga dengarie, gi nga
koup, "Vetekiuo simi koitskoits! Vetekiuo simi
koitskoits!" Eiekesen e Pilato a nga oeng segie,
"Nga ta kerie nge ra vetekiuo simi koitskoits. Eou
o kap vorotan ken ka tsienakor ine mi ka."
7 Bu Iuda gi nga kuil nama, "Gei suvuon mi
vinuor. Ma vemusurie ine mi vinuor, eie ta ngas
maet simi vunan a nga pevien va eie e Natuon e
Raban."
8 Sien e Pilato ta nga rongomie ine, a nga motou
beitsak.
9 Ma a nga muerengei rubukien simi vonuo se
gavana ma a nga vereie e Iesu, "Evoi kuvu ivie?"

Eiekesen e Iesu a kap nga terie sien ka nama kuilkuil.
10 E Pilato a nga oeng sien, “E ta kap vokokotie ka nama seou, nge? Vasa, e kap telekiran va o suvuon mi ngeisngeis nia vara ketseketseng nge no, o, nia vetekiuo no simi koitskoits?”
11 E Iesu a nga kuil nama, “Sien va e Raban die i kur simi rangit a kap nga terie sevoi mi duis, va e kap suvu ngeisngeis nia vuortie iou. Io, mi kulou gi ta nga terie iou sevoi, gi suvuon mi sinavei tsokor a leong beitsak.”
12 Io, e Pilato a nga vakaek nge nesie ka rosar nia ruom rivie e Iesu. Eiekesen bu Iuda gi nga koup, “Sien va e ta ruom rivie ine mi ka, a kap va evoi e palapalan e Kaesar. Eie ese ta pevien va eie mi kovakova ka leong, eie a matakorot meie e Kaesar.”
13 Sien e Pilato ta nga rongomie ine, a nga kir vorotsoruo e Iesu i marar, ma a nga mogos simi mogomogos nia vuor simi korot gi ko vuotongie ngan i Tsur Vunavout, simi namani Iburu gi vuotongie va i Kapata.
14 Ma a te nga sisiat potaram simi ra i muan mi Nginu Pasova.
E Pilato a nga pevien sibu Iuda, “Ine arie manga kovakova ka leong!”
15 Samo gi nga koup, “Ken rivie! Ken rivie! Vetekiuo simi koitskoits!”
E Pilato a nga vereie gie, “Nga lalaron va o ta vetekiuo manga kovakova ka leong?”
Bu prist leong gi nga kuil nama, “Gei kap suvuon ka kovakova ka leong mene eiekesen e Kaesar mo.”

16 Io, e Pilato a nangba nga terie e Iesu i naparimagie nia vetekiuo simi koitskoits.

Gi nga vetekiuo e Iesu simi koitskoits
(Mataio 27:32-44; Marko 15:21-32; Luka 23:26-43)

Io, mi kulou ni minakiur sibu Roma gi nga kir tsana e Iesu.
17 Ma e Iesu a nga rovotsour nge sorokie man koitskoits, ma a nga beit simi korot gi vuotongie ngan i Paptikov, simi namani Iburu i Golgota.
18 Ian en, gi nga vetekiuo e Iesu simi koitskoits, ma gi nga vetekiuo buer ba ka luo mene. Mi mei kes si ken bieng suv ma mi mei mene si ken bieng kieir ma e Iesu i kotubuguor.

19 E Pilato a nga tuturei nia vataro mi vina-vataor nge terie i kovan mi koitskoits. A nga aes malan ine; IESU KOVUNI I NASARET, MAGI KOVAKOVA KA LEONG BU IUDA.
20 Palan mi kulou gi nga ase ine simi vunan mi korot gi ta nga vetekiuo e Iesu en, a nga vatavatat simi taon leong. Ma gi nga vataro simi namani Iburu, Latin ma Grik.
21 Io, bu prist leong gi nga oeng se Pilato, “Kian va e ta vataro va ‘Magi kovakova ka leong bu Iuda’, eiekesen ‘Ine mi ka a nga pevien, eou magi kovakova ka leong bu Iuda.’ ”

22 E Pilato a nga kuil nama, “Misa o tate vataro, o te vataro.”
23 I muir sien gi ta nga vetekiuo e Iesu simi koitskoits, ba ka ni minakiur gituo nga poro man sar tsetstseik ka i marar nge potakie i kotubugituo ba ka voveit. Ma gituo nga poro

buer man tsetstseik ka i ruom gi ta nga tsana
ngan mi lavlav kuar.
24 Ma mi kulou ni minakiur gi nga pevien segie
kesegie, “Kian va giet ta derikie. Giet ta paluo
satu nge derie va ese ta mang poro.”
Ine mi kepineits a nga tsorubeit ni vara tuktuk
ngan mi nama simi Pakpak Leong ian ta pevien,

“Gi nga potakie mong sar tsetstseik i kotubugie
ma gi nga paluo satu surie mong tsetstseik.”

Ma ine arie misa mi kulou ni minakiur gi ta nga
tsana.
25 E kinan e Iesu, e kasien vevien, e Maria ken
vevien e Klopas ma e Maria Magadala, gi nga tuir
i babaren man koitskoits e Iesu.
26 Sien e Iesu ta nga pare e kinan ma mi madar
tovtov ian mi aten guor ta nga tuir vatavatat, a
nga pevien se kinan, “Vevien, pare, ine arie e
natu.”
27 Samo a nga pevien simi madar tovtov, “Pare,
ine arie e kina.” Vakaek ian simi ra, ine mi
madar tovtov a nga naneie e kinan e Iesu si ken
vonuo.

Ken miensei e Iesu
(Mataio 27:45-56; Marko 15:33-41; Luka 23:44-49)

28 I muir sien, e Iesu a nga telekiran va ine
bu kepineits a te nga voto. Ma a nga pevien,
“O moruo,” ine nia vaotie bu nama simi Pakpak
Leong.

19:24 PSA 22:18

29 Mi gonggoi ta nga vous nge dangi vain
monour a nga mon. Io, gi nga vosuvie mi poko
dondou ine simi dangi vain monour ma gi nga
ror terie simi rakaraka ei nge vutuirse terie i
ngutsuon.
30 E Iesu a nga unumie ma a nga pevien, “A te
voto.” Samo a nga vosogule mi kovan ma a nga
tsupuk rivie mi morumoruan.

31 Io, arie mi ra nia rorois nian mi Rangi
Minaes ma mi Nginu Pasova. Bu Iuda gi kap
nga lalaron va bu pirpir va gi ta nga mon simi
koitskoits simi Rangi Minaes, surie ine mi Rangi
Minaes eie a tamat rovoriu. Ma gi nga vereie
e Pilato va ta nga tor va gi ta nga dokie bu
legelegegituo ma gi ta nga poro ba piripirigituo
peuk i keim.
32 Io, mi kulou ni minakiur gi nga ra dokie
ba legelegen mi ka vourvour gi ta nga vetekiuo
simi koitskoits i bingan e Iesu ma samo simi ka
vorosurie.
33 Eiekesen sien gi ta nga nemei se Iesu, gi nga
dengarie va a te nga maet. Ma gi kap nga dokie
te ba legelegen.
34 Eiekesen mi meinmenien mi kulou ni mi-
nakiur a nga tsoka mi baban e Iesu ngan ken
biul, ma ian ngas te mi dar ma mi da guor nga
so rovotsour.
35 Ma ian mi ka ta nga derie misa ta nga
tsorubeit, a nga vavatei katsep ngan ine bu
kepineits terengien va enga buer nga ta mang
vodovodon tuktuk. Ken vinavatei vavakatsep a
tuktuk. Ma a nga telekiran va a vavatei ngan mi
tuktuk.

36 Ine bu kepineits a nga tsorubeit, terengien
va gi ta vaotie misa mi Pakpak Leong ta pevien,
“Kap ka tsir kes sien ta so korot,”
37 ma buer mi nama mene simi Pakpak Leong
a pevien, “Mi kulou gi ta so dengarie eie ese gi
ta nga tsoka.”

Gi nga terie mi piripirien e Iesu simi monmon
(Mataio 27:57-61; Marko 15:42-47; Luka 23:50-56)

38 I muir sien, e Iosep kovuni i Arimatea a
nga nongie e Pilato va ta tor va ta nga poro
mi piripirien e Iesu. (E Iosep buer a nga ko
vemusurie e Iesu, eiekesen a nga ko mumuningei
simi vunan a nga motovan bu muomuo sibu
Iuda.) E Pilato a nga sunuir va e Iosep ta nga
suvuon mi piripirien e Iesu. Io, e Iosep a nga
rakot nge por tsana.
39 E Nikodemo, ese ta be nga muna ra vorotan
e Iesu sikati, a nga nomeie e Iosep. A nga sorokie
ba sinangavur tour kilogram mi mira ian ta nga
lakie meie ngan mi dangi alovera.
40 Ma guor nga poro mi piripirien e Iesu nge
ra gulie ngan man lavlav kuar meie bu sien
sosong vemusurie mi sinavien bu Iuda gi ta nga
ko tsatsang rorois simi tienteir.
41 Ian simi korot gi ta nga vetekiuo en e Iesu
simi koitskoits, mi tau a nga mon en, ma ian
en buer mi monmon vour ivie gi kap ngas nga
vuturungie ka tonuo en.
42 Guor nga vuturungie mi piripirien e Iesu en
simi vunan ian mi ra eie mi ra nia rorois nian mi

19:36 EXO 12:46; NUM 9:12; PSA 34:20 **19:37** ZEC 12:10

Rangi Minaes ma sien ine mi korot a mang nga vatavatat.

20

Mi tino mumuerengei simi miensei

1 Sivovo mokuopkuop simi ra vourvour simi wik, e Maria kovuni i Magadala a nga vo rakot ine simi monmon ma a si nga pare va mi vunavout gi te nga vuvuil rivie i matan mi monmon.
2 Io, a nga soer rakot se Simon Petro ma mi madar tovtov mene ian mi aten e Iesu, ma a nga pevien seguor, “Gi te por tsana mi Nguts simi monmon, ma gei kap telekiran ivie gi te terie en!”

3 Ma e Petro meie ngan ian mi madar tovtov guor nga rakot ine simi monmon.
4 Eguor kokouk guor nga soer, eiekesen ian mi madar tovtov a nga soer rio e Petro. Ma a nga muna so beit simi monmon.
5 A nga tsologout nge dedeng i aron mi monmon ma a nga pare bu lavlav, eiekesen a kap nga rubukien.
6 Samo e Simon Petro a nga so beit nge rubukien simi monmon. Eiekesen a si nga pare mo bu lavlav gi ta nga mutur.
7 Ma mi kato lavlav gi ta nga ovutie ngan mi kovan e Iesu, a kap nga mutur meie ian bu lavlav, eiekesen a nga vil mutur kesen.
8 Samo ian mi madar tovtov ta nga muna so beit simi monmon, a nangba nga rubukien nge dengarie ma a nga vodovodon tuktuk.

9 Eiekesen gi kap ngas nga katsep kalei
simi Pakpak Leong ian ta pevien va eie ta to
muerengei simi miensei.

E Iesu a nga tsorubeit vasvas se Maria Magadala

10 Samo ba madar tovtov guor nga veis
muerengei rakot i marar.
11 E Maria a nga tuir nge ta i marar simi
monmon. Sien ta ngas nga vor ve tata, a nga
tsologout nge dedeng rubukien simi monmon.
12 Ma a nga pare ba angelo luo guor nga vavaso
ngan bu tsetstseik puneits ma guor nga mogos
simi korot mi piripirien e Iesu ta nga mutur en.
Mi mene kes i koruongen ma mi mei mene i
pakaken.
13 Ma guor nga vereie ine mi vevien, “Misa e
tengisie?”

Ma a nga kuil nama seguor, “Gi te me por tsana
mong Nguts, ma o kap telekiran ivie gi te terie
en.”
14 Sien tate nga pevien ne, a nga vuvuris nge
pare e Iesu ta nga tuir i pek lili, eiekesen a kap
nga telekiran va eie e Iesu.
15 E Iesu a nga vereie, “Vevien, misa e tengisie?
Ese e lalaro pare?”

E Maria a si nga vodon va ine mi ka eie mi
ka tsatsang simi tau. Ma a nga oeng sien, “Sien
va evoi e poro nge terie si ka korot mene, ma
pengan seou ivie e terie en. Ma o ta rakot nge ra
poro.”
16 E Iesu a nga oeng sien, “Maria!”

E Maria a nga vuvuris matan veie nge oeng
sien ngan mi namani Iburu, “Raboni!” (Man
vuevue va, ‘mi vavvasengei’.)
17 Ma e Iesu a nga oeng sien, “Kian va e ta
soburo iou simi vunan o kap ngas muerengei
kien se Tamoung. Eiekesen rakot sibu kasiung
nge pengan segie va o tate muerengei kien se
Tamoung ma e Tamanga, eie mong Raban ma
manga Raban.”
18 Io, e Maria kovuni i Magadala a nga rakot
nge ra vateie bu madar tovtov va a te nga pare
mi Nguts. Ma a nga pengan segie misa e Iesu ta
nga pengan sien.

E Iesu a nga tsorubeit vasvas sibu madar tovtov
(Mataio 28:16-20; Marko 16:14-18; Luka 24:36-49)

19 Sireivreiv seserigo ian simi ra vourvour simi
wik, bu madar tovtov gi te nga me oir kouk. (Ma
gi te nga tsekitie mi matavanuo, simi vunan gi
nga motovan bu muomuo sibu Iuda.) Samo e
Iesu a nga nemei nge me tuir i kotubugie ma a
nga pevien ne, “Mi molu ta mon meie nga!”
20 I muir sien tate nga vakokoit segie, a nga
vasangan segie ba riman ma mi baban. Ma bu
madar tovtov gi nga res beitsak sien gi ta nga
pare mi Nguts.
21 Ma e Iesu a nga oeng segie te buer, “Mi molu
ta mon meie nga! Malan e Tamoung ta nga tura
iou, io, eou buer o ta tura nga.”
22 Samo a nga kuiv terie ken mour segie ma a
nga pevien, “Nga suvuon mi Moromoruo Tamat.

23 Sien va nga ta vodon rivie kegi sar sinavei
tsokor bu mei mene, gi te ketseketseng. Sien va
nga ta kap vodon rivie kegi sar sinavei tsokor, gi
kap ketseketseng."

E Iesu meie e Tomas

24 Mi mei segie mi sinangavur kes ma luo bu
madar tovtov, e Tomas (gi ko vuotongie va e
Didimas) a kap nga mon meie gie sien e Iesu ta
nga beit.
25 Io, bu madar tovtov gi nga pengan sien, "Gei
te pare mi Nguts!"
E Tomas a nga oeng segie, "Sien va o ta kap
pare bu nia nil siba riman nge tsure terie mi
pitsipitsirimoung sibu nia nil nge tsure terie mi
rimoung simi nia eon i baban, o kap oit nia
vodovodon tuktuk."
26 I murien bu ra mi napaririem potsu tour, bu
madar tovtov gi nga beit kouk te buer i aron mi
vonuo ma e Tomas a nangba nga mon meie gie.
Io, gi nga tsekitie bu matavanuo eiekesen e Iesu
a nga beit nge me tuir i kotubugie nge pevien,
"Mi molu ta mon meie nga!"
27 Ma a nga pevien se Tomas, "Tsure terie mi
pitsipitsirima en ne, nge pare ba rimoung. Ma
tsuran mi rima ine i baboung. Kian va e ta
basbaslieng si ke vodovodon tuktuk. E ta ngas
vodovodon tuktuk."
28 E Tomas a nga kuil nama sien, "Mong Nguts
ma mong Raban!"
29 E Iesu a nga oeng sien, "E te vodovodon
tuktuk nangba simi vunan e te pare iou? Mi nires
leong segie ese gi ta vodovodon tuktuk misasien
gi ta kap pare iou."

30 Io, i matan ken sar madar tovtov, e Iesu a nga
tsana palan bu totourlekier ni vovokudier ian gi
ta kap mon i aron ine mi pakapaka rorou.
31 Eiekesen ine o nga vataro va nga ta ngas
vodovodon tuktuk va e Iesu eie mi Messia e
Natuon e Raban. Ma surie kenga vodovodon
tuktuk simi asan, nga ta mang suvuon mi tino.

21

E Iesu a nga tsorubeit vasvas si ken sar madar tovtov i Galili

1 I murien ine, e Iesu a nga tsorubeit vasvas
te buer si ken sar madar tovtov simi barateis i
Tiberias. A nga tsorubeit vasvas segie ven ne.
2 E Simon Petro, e Tomas gi ta vuotongie va e
Didimas, e Natanael kovuni i Kana simi enamon
leong i Galili, a, ba natuon e Sebedi, ma ba madar
tovtov luo mene, gi nga mon kokouk.
3 E Simon Petro a nga oeng segie, “O ta be ra
vongon,” ma gi nga pevien, “Gei ta nomeie no.”
Io, gi nga rovotsour nge ka simi galeu eiekesen
ian simi kati gi kap nga sovie ka ie rovrovoriu.
4 Simi sir tate nga kapot, e Iesu a nga tuir i
koen. Eiekesen bu madar tovtov gi nga bangata
e Iesu.
5 Samo a nga vereie gie, “Bu natung, nga sovie
kavo ie?”
Gi nga kuil nama, “A kap.”
6 Ma a nga oeng segie, “Nga ra vululusie kenga
ben simi bienengeiv suv simi galeu, ma nga ta
sovie kavo ie.” Io, gi nga vululusie kegi ben ma
samo gi kap nga oit nia te vavane muerngan terie

i aron mi galeu simi vunan gi nga sovie bu ie
palan beitsak.

7 Ma mi madar tovtov ian mi aten e Iesu, a nga
oeng se Petro, “Arie eie mi Nguts!” Sien e Petro ta
nga rongomie va eie mi Nguts, a nga tsekie man
tsetstseik ka i marar (simi vunan a nga kaor rivie
sien ta nga tsatsang) ma a nga tsibour i rou.
8 Bu madar tovtov mene gi ta nga ka simi galeu,
gi nga vuruos tateie mi ben vatare i koen tate
nga vous nge ie, simi vunan a kap nga pek kuvu i
koen. A nga malan va bu sinangavur napaririem
potsu voveit (90) bu mita mo.
9 Sien gi ta nga me tsour vataer i koen, gi nga
me pare mi leing ta nga ngang meie ba ie i popon
ma ba tsoik.
10 E Iesu a nga oeng segie, “Nga por nemei ngan
ine kavo ie ian nga ta sovie gie.”

11 E Simon Petro a nga peuk nge teie vatare mi
ben i koen. Ine mi ben a nga vous ngan bu ie
leong. A nga oit mi sinangavur kes koboit ma
bu sinangavur mi napaririem ma a tour i popon
(153) kokouk. Misasien ta nga palan bu ie, ine
mi ben a kap nga kabem.
12 E Iesu a nga oeng segie, “Nga nemei nge me
ngou.” Eiekesen a kap ka madar tovtov a nga aor
ngeisngeis nia vereie va, “Evoi ese?” simi vunan
gi nga kielala va eie mi Nguts.
13 Io, e Iesu a nga me poro mi tsoik nge terie
segie, ma a nga tsang malan ngan buer simi ie.
14 Ine arie mi keipkepide ra a tourngan e Iesu a
nga tsorubeit vasvas sibu madar tovtov i murien
ta nga to muerengei simi miensei.

E Iesu a nga vovoruo ken tsientsang e Petro

15 Io, sien gi tate nga ngou voto, e Iesu a nge
pevien se Simon Petro, “Simon, natuon e Ioanes.
E tovie iou beitsak rio bu mei ka ine gi ta tovie
iou?”
A nga kuil nama, “Io, mi Nguts. E telekiran va
o tovie no.”
E Iesu a nga oeng sien, “Tabarie kong sar natu
sipsip.”
16 Mi keipkepide ra a luongan e Iesu a te buer
nga pevien sien, “Simon, natuon e Ioanes. E tovie
iou?”
A nga kuil nama, “Io, mi Nguts, e telekiran va
o tovie no.”
E Iesu a nga oeng sien, “Naneie kong sar
sipsip.”
17 Mi keipkepide ra a tourngan e Iesu a nga
pevien sien, “Simon, natuon e Ioanes. E tovie
iou?”
E Petro a nga aor putu simi vunan e Iesu a
te nga virei votourngan, “E tovie iou?”. Ma a
nga oeng sien, “Mi Nguts, e telekiran bu kepineits
kokouk, ma e telekiran va o tovie no.”
E Iesu a nga oeng sien, “Tabarie kong sar
sipsip.”
18 “O oeng tuktuk sevoi. Sien e ta ngas nga
ka vour, evoi kese e nga ko vevveleis rorois nge
rakot sibu korot e ta lalaro rakot en, eiekesen
sien va e ta so komois, e ta so kadosan ba rima
ma ka mei ta so verengie no nge kir terie no simi
korot e ta kap lalaro rakot en.”
19 A nga pevien ne nia vasangan mi suada
miensei e Petro va ta nga suvuon nia vutuir

vasangan man matvinavaso e Raban. Samo e
Iesu a nga oeng sien, “Vemusurie iou!”
20 E Petro a nga vuris nge pare ine mi madar
tovtov ian mi aten e Iesu ta nga vemusurie gie.
Ine arie ese ta nga vevedikeir se Iesu simi Nginu
Pasova nge pevien, “Mi Nguts, ese ta so roev terie
no?”
21 Io, sien e Petro ta nga dengarie, a nga virei,
“Mi Nguts, ma vasa ngan eie ine?”
22 E Iesu a nga kuil nama, “Sien va o lalaron
va eie ta mon oit va o ta muerengei, evoi ke sana
baitutuir sien? Evoi, vemusurie iou.”
23 Io, ine mi nama a nga soer i kotubugie mi
kulou gi ta nga ko vemusurie e Iesu va ine mi
madar tovtov va ta kap maet. Eiekesen e Iesu a
kap nga pevien va ta kap maet. A nga pevien,
“Sien va o lalaron va eie ta mon oit va o ta
muerengei, evoi ke sana baitutuir sien?”
24 Ine arie mi madar tovtov ta nga vavatei
katsep ngan ine bu kepineits nge vavataor vutu-
rungie, ma gei telekiran va misa ta nga vavatei
ngan a tuktuk.
25 E Iesu a nga tsana palan bu kepineits
mene. Sien va ine bu kepineits kokouk o nga
vavataor vuturungie, o vodon mi mangmagoso
enaenamon kokouk a kap oit nia suvuon bu
pakapaka rorou kokouk.

Mi Namani Tino

The New Testament in the Mandara language of New Ireland Province of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Mandara long Niugini

Copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators

Language: Mandara

Translation by: Mandara Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2023-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 13 Dec 2023
1ad42eca-167e-5607-b13a-e01c001050d9